

Tuiranpuisto 1960-luvulta vuoteen 2018
Kokemuksia ja käsityksiä metsäisestä paikasta

Annina Vahera-Chibnik

Kandidaatinseminaari

Kulttuuriantropologia

15.2.2019

Oulun yliopisto

Sisällysluettelo

1. Johdanto	2
2. Tutkimuksen lähtökohdat ja tavoitteet	4
2.1. Tutkimuskohde ja sen historiallinen konteksti	4
2.2. Tutkimuskysymykset ja -aineisto	7
3. Paikkakokemus ja -käsitys: tutkielman keskeiset käsitteet	10
3.1. Mikä on paikka?	10
3.2. Paikan kokeminen	11
3.3. Paikan käsittäminen	13
4. Tuiranpuisto	16
4.1. Tuiranpuiston historia 1960-luvusta nykypäivään	16
4.2. Kokemukset puistosta	18
4.3. Käsitykset puistosta	21
4.4. Tulevaisuuden näkemykset puistosta	24
5. Yhteenveto ja pohdinta	29
Lähdeluettelo	32
Liitteet	36

Kuva 1 Tuiraanpuisto (Vahera-Chibnik 2018–19)

1. JOHDANTO

Julkiset tilat ovat jatkuvasti yhteisöjen ja niiden yksilöiden kanssa vuorovaikutuksessa. Yhteisinä tiloina julkiset paikat määrittävät sosiaalista toimintaa rajoittamalla ja mahdollistamalla sitä. Ihmissinä me kuitenkin muokkaamme ympäristöämme valtavasti, ja ensisilmäyksellä ihmiskunta näyttää saaneen valta-aseman sen ja ympäristön vuorovaikutussuhteessa. Ympäristöä muokkauksen tuloksena ihminen on luonut itselleen kaksi maailmaa: luonnontilassa olevan ja rakennutun. Halumme suojella ja korostaa kaupungissa esiintyviä luonnon ilmenemismuotoja kuten yksittäisiä puita tai kokonaisia viheralueita kuitenkin viittaa siihen, että luonto ja rakennettu ympäristö toimivat vuorovaikutuksessa ihmistoiminnan kenttänä. Tuiraanpuisto sijaitsee vilkkaalla ja kerrostalovaltaisella alueella, mikä tekee siitä hyvän esimerkin edustamaan ihmisten kokemaa eroa kaupunkiympäristön ja luonnon välillä. Tuiraanpuisto on myös erityisen metsäinen, minkä itse koen tunnelmana, jota en saavuta muissa kaupunkipuistoissa. Se tunnelma on rauhallinen, hämyinen, hiljainen ja yksinäinen. Tuiraanpuiston tunnelmalla on vaikutus mielentilaankin; siellä ollessa mielenmaisemakin on rauhallinen. Puiston näkyvimvät kasvit, korkeat männyt ja mittavat alppiruusut muistuttavat huomattavalla komeudellaan luonnon ansaitsemasta arvostuksesta. Lähipuistonani

Tuiranpuisto edustaa helposti saavutettavissa olevaa luontoa ja sen kokemisesta kumpuavaa hyvinvointia.

Puiston rakennukset muistuttavat nykypäivänä puistossa käyvää ihmistä yhteisönsä historiasta ja ihmisten tavasta muokata ja rakentaa ympäristöään. Ympäristön muokkaaminen voi olla pientä, arkista ja henkilökohtaista kuten puutarhanhoito. Toisaalta ympäristöä muokataan ja rakennetaan todella suurella skaalalla. Yhteiskunnassamme on useita instituutioita ja byrokraattisia prosesseja, joiden tarkoitus on ylläpitää ja muokata tilaa. Tuiranpuiston vuonna 2017 alkanut asemakaavan muutoshanke on esimerkki prosessista, jossa julkista tilaa muokataan yhteiskuntana. Kaavamuutosprosessissa on huomattavissa Tuiranpuiston eri eturyhmät ja niiden välillä ilmenevä jako. Tuiran asukkaiden ja kaavamuutosta ajavien tahojen välillä oleva kahtiajako ilmenee esimerkiksi kotitaloni rappukäytävän ilmoitustaulusta, joka toimii Tuiran asukkaiden yhtenä viestintäväylänä. Ilmoitustaulussa on ollut esillä mielipiteitä kaavamuutosprosessista ja erityisesti halu säilyttää se kokonaisena (liite 1: Ilmoitustaulun lehtinen). Kyseisessä tiedotteessa ilmenee puiston arvo asukkaiden yhteisenä metsäisenä alueena sekä epäluottamus Oulun kaupungin kehityslinjoja kohtaan. Nämä teemat toistuvat tutkielman muussakin aineistossa.

Tutkimuskohteena Tuiranpuisto edustaa paikkojen merkittävyyttä niissä käyville ja niitä käyttäville yksilöille ja yhteisöille. Kulttuurinen näkökulma paikkatutkimukseen korostaa yhteisön kulttuurin asemaa paikan merkityksiä määrittävä tekijänä. Kulttuuriset arvot kuten luontorakkaus, historiallisten rakennusten suojelu ja kaupunkikehitystä suuntaavat periaatteet määrittävät miten koemme ja käsitämme paikan. Tuiranpuiston kohdalla kulttuurin vaikutus on huomattavissa ihmisten tavoissa puhua puistosta ja sen tulevaisuudesta. Kulttuuria painottava näkökulma puiston kävijöiden kokemuksiin ja käsityksiin edustaa tässä tutkielmassa kulttuuriantropologiaa. Siinä missä sovellan tätä näkökulmaa selvittäessäni näkemyksiä puiston tulevaisuudesta asemakaavamuutoksen kontekstissa, tämä tutkielma on myös soveltavaa antropologiaa. Tätä kautta tutkielma liittyy ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin aiheisiin. Tästä lähtökohdasta toivon tämän tutkielman olevan hyödyksi puiston kaavoituksesta päättävälle taholle.

2. TUTKIMUKSEN LÄHTÖKOHDAT JA TAVOITTEET

2.1. Tutkimuskohde ja sen historiallinen konteksti

Tuiranpuisto on Oulun Tuirassa sijaitseva entinen sairaalapuisto. Puisto kattaa noin 9,5 hehtaarin alueen, jota rajaa etelässä Koskite, idässä Tuirantie, pohjoisessa Valtatie ja lännessä kevyenliikenteen väylä, Kangaspolku (Liite 2: Kartta). Puisto sisältää entisen kunnallissairaalan osastoja ja niiden lisärakennuksia, joista osa näkyy puistoa ympäröiville kaduille ja siten määrittää katukuvaa. (Arvokkaita alueita Oulussa 1999: 65¹). Etelästä kadulta katsottuna puisto näyttää tiheältä ja osittain aidatulta mäntymetsältä. Se sisältää kuitenkin aukeitakin alueita, kuten mittavan alppiruusututuksen. Varsinkin puiston pohjoispuolella metsää on harvennettu ja sen poikki menee monta leveää polkua ihmisten tamppaamien pienten polkujen lisäksi. Puistossa olevat rakennukset myös rikkovat metsäisyyttä ja ennen kaikkea tekevät Tuiranpuistosta muista puistoista ja metsistä poikkeavan tilan.

Tuiranpuiston yleisilme on metsäinen ja sitä dominoivat suurimmaksi osaksi keski-ikäiset männyt. Puisto ei ole kuitenkaan vain mäntymetsää, vaan siellä on myös lehtomaisia alueita ja esimerkiksi runsaasti pihlajaa, joka on vallannut aluskasvillisuuden. Kokonaisuudessaan puistometsä on kokenut ihmistoiminnan vaikutuksen, joka näkyy itse rakennuksien lisäksi kasvillisuudessa. Tuiranpuistossa on tyypilliseen metsään nähden runsaasti putkikasveja, jotka ovat todennäköisesti levinneet puutarhaistutuksista, ja alueelle tyypillisen alkuperäisen luonnon kaltaista mustikkatyypin metsää löytyy nykyään vain murto-osassa puistoa. (Tuiranpuisto: maisema- ja luontoselvitys 2017: 8–9²). Kulttuurivaikutuksista huolimatta puisto on suurimmaksi osaksi metsämainen eivätkä siellä näy puutarhurin jäljet muualla kuin alppiruusuaukeassa ja puiston eteläisen sisäänkäynnin lähellä olevassa pienessä kukkaistutuksessa. Tuiranpuiston lisäksi länsi-Tuirassa on puistomaisia kortteleita, joissa on asuinrakennuksia ja terveys- ja sosiaalialan palvelutaloja sekä runsaasti puiden koristamia autoteitä ja kevyen liikenteen väyliä.

Oulu alkoi laajeta Oulujoen pohjoispuolelle 1800-luvun lopussa, mitä kiihdytti alueen teollistuminen ja siltayhteyksien valmistuminen nykyisestä keskustasta ensin Linnasaareen ja sitten

¹ https://www.ouka.fi/c/document_library/get_file?uuid=abad527a-da83-468d-882a-babbbdc81974&groupId=64220 luettu: 26.1.2019

² https://www.ouka.fi/documents/64220/17413707/Tuiranpuisto_selvitys_20171123.pdf/567eb37b-6ea5-4887-8d40-db7bb50e7804 luettu: 26.1.2019

Merikosken yli Tuiraan vuosina 1867 ja 1968 (Tuiranpuisto. Oulun kaupunki. Rakennushistoriaselvitys 2018: 17, 19³). Siltojen valmistuminen liitti Tuiran olennaisesti kaupunkiin ja mahdollisti alueen väkiluvun kasvun 1900-luvun alkupuolella. Varsinkin 1920- ja 30-luvuilla noin puolet Oulun kiivaasta väestönkasvusta kohdistui Tuiraan. (Tuomaala 2015: 5⁴.) Tuiraan rakennettiin työväenasutusta varten puutaloja helsinkiläisen Bertel Jungin vuonna 1914 laatiman asemakaavan mukaan. Työväenasutuksen lisäksi Jungin asemakaavasta toteutuivat Tuiranpuiston rajat, jotka ovat säilyneet muissa 1900-luvun aikana tehdyissä asemakaavoissa. (Tuiranpuisto. Oulun kaupunki. Rakennushistoriaselvitys 2018: 20.)

Ennen Tuiran kehitystä varsinaiseksi Oulun asuinalueeksi se oli kaupungin rajojen ulkopuolella oleva alue, jossa oli vähän torppariasutusta. (Tuomaala 2015: 3). Ouluun tarvittavalle kunnallissairaалalle löytyi paikka hiljattain kaupungille lahjoitetusta Tuirasta 1800-luvun lopulla. Tuiranpuisto oli silloiseen Ouluun nähden syrjäinen, kuiva ja metsäinen, mikä teki siitä sen ajan terveysihanteeseen sopivan paikan sairaalalle (Tuiranpuisto. Oulun kaupunki. Rakennushistoriaselvitys 2018: 9, 27). Kunnallissairaалasta valmistui ensin yleisosasto ja sitten kulkutautisairaala vuosina 1900 ja 1901 (Tuiranpuisto. Oulun kaupunki. Rakennushistoriaselvitys 2018: 36). Ensimmäiset osastot ja apurakennukset, kuten keittiö, muodostavat Tuiranpuiston länsipuolelle puutalokorttelin, jonka arkkitehti Magnus Schjerfbeck suunnitteli (Tuiranpuisto. Oulun kaupunki. Rakennushistoriaselvitys 2018: 28) 1800-luvun lopulle ja 1900-luvun alulle tyypilliseksi paviljonkisairaалaksi, jossa sairaalan toiminta hajautettiin eri rakennuksiin ja pihan sekä puutarhan parantavaa luonnetta korostettiin (Tuiranpuisto. Oulun kaupunki. Rakennushistoriaselvitys 2018: 9). 1900-luvun edetessä kunnallissairaalan lähistölle lisättiin muita terveyspalveluita tarjoavia kiinteistöjä. Vuonna 1912 puiston itäpuolelle avattiin Victor Sucksdorffin suunnittelema hermotautisairaala, ja samassa yhteydessä metsää kehitettiin sairaalapuistoksi tekemällä sinne ulkoilureittejä sekä kasvi- maa potilaiden iloksi ja hyödyksi (Tuiranpuisto. Oulun kaupunki. Rakennushistoriaselvitys 2018: 39–40). Samana vuonna valmistui kunnallissairaalan korttelin ulkopuolella sijaitseva eristysosasto. Viimeisenä lisänä puistoon rakennettiin jo Oulussa kauan kaivattu uusi synnytyssairaala, joka valmistui vuonna 1926 puiston itälaidalle nykyisen Tuirantien varteen. (Tuiranpuisto. Oulun

³ https://www.ouka.fi/documents/64220/17413707/Tuiranpuisto+RHS+180323_LOW.pdf/7d527cd8-4c95-4a90-8ce8-e27eb4a9e64d luettu: 26.01.2019

⁴ <http://jultika.oulu.fi/files/nbnfioulu-201505211617.pdf> luettu: 26.1.2019

kaupunki. Rakennushistoriaselvitys 2018: 45–46.) 1980-luvulla sairaalatoiminta oli muuttanut kokonaisuudessaan Oulun kaupunginsairaalaan Kontinkankaalle, ja Tuiranpuiston rakennuksissa oli sosiaalipalveluita kuten geriatriasta hoitoa, neuvola ja mielenterveyspalveluita. 1990-luvulla osa vanhoista sairaalarakennuksista oli tyhjillään ja niiden tulevaisuus oli epävarma. (Arvokkaita alueita Oulussa 1999: 65; Tuiranpuisto. Oulun kaupunki. Rakennushistoriaselvitys 2018: 62–64.)

Vuosisadan kuluessa kunnallissairaala säilyi kokonaisena Tuiranpuistossa sen ympäröivän alueen kehittyessä puutaloalueesta nykyiseen kerrostalotäyteiseen muotoonsa. 1950-luvulle tultaessa Tuira olikin rakennettu melkein täyteen ja seuraavina vuosikymmeninä kaupungin jatkuvan kasvun takia Tuiran tyyliiset puutaloalueet nähtiin jo vanhanaikaisena ja epätehokkaana tilan käyttönä (Tuomaala 2015: 5–6). 1960- ja 70-lukujen aikana vallinneen kansallisen trendin mukaisesti kaupungin hallinto päätti toteuttaa Tuirassa laajan aluesaneerauksen eli korvata vanha rakennuskanta uusilla kerrostaloilla, jotka edustivat sen ajan käsitystä tehokkaasta ja modernista kaupungista (Tuomaala, 2015: 6–7, 17). Irma ja Matti Aaltosen Tuiran asemakaava hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa vuonna 1969 ja sen toteuttaminen vähäisin muutoksin aloitettiin vuonna 1976 (Tuomaala 2015: 45, 63). Aluesaneeraus keskittyi Tuiranpuiston pohjoispuolella sijainneisiin omakotitaloalueisiin ja johti niiden lähes täydelliseen purkamiseen (Tuiranpuisto. Oulun kaupunki. Rakennushistoriaselvitys 2018: 25).

Syksyllä 2017 Tuiranpuiston asemakaavamuutosprosessi aloitettiin tiedonkeräys- ja valmisteluvaiheella, jonka aikana kaupunki alkoi kerätä tietoa alueesta kyselyn ja selvitysten muodossa. Kaavamuutoksen aloitteen teki Oulun kaupungin Yhdyskunta- ja ympäristöpalvelut sekä Tilakeskus-liikelaitos. Asemakaavamuutoksessa puiston käyttöä virkistysalueena halutaan tehostaa ja siellä olevien rakennusten suojelua edistää. (Tuiranpuisto: Osallistumis- ja arviointisuunnitelma 2017: 2⁵.) Paikallisessa kontekstissa Tuiranpuiston asemakaavamuutoksen voi asettaa osaksi Oulun kaupungin kaupunkisuunnittelua – Kaupunkistrategia 2026 –, jonka ”painopistealueita ovat kasvu ja kansainvälistyminen, vetovoimaisuus, luonto, kulttuuri sekä korkea osaaminen” (Tuiranpuisto: Osallistumis- ja arviointisuunnitelma 2017: 2), sekä kampanja pyrkiä Euroopan kulttuuri-pääkaupungiksi vuonna 2026.

⁵ <https://www.oukapalvelut.fi/tekninen/Suunnitelmat/Projektikortti.asp?ID=1045> luettu: 26.1.2019

2.2. Tutkimuskysymykset ja -aineisto

Tutkimuksen tavoitteena on selvittää Tuiranpuiston kokemuksia ja käsityksiä siellä käyville oululaisille ja heidän näkemyksiään sen tulevaisuudesta. Osana asemakaavan muutosta Oulun kaupunki on selvittänyt kyselyn (Tuiranpuiston kehittämistä koskeva kysely: Tulokset 2018⁶) avulla Tuiranpuiston käyttötavat ja käyttäjien demografisia piirteitä. Kyselyn avulla ei kuitenkaan pysty selvittämään puistossa käynnin kokonaisvaltaista kokemusta, vaan sen tuloksista ilmenee yksittäisiä kokemukseen liittyviä seikkoja, kuten se miten puistoa käytetään. Kokonaisvaltainen kokemus puistosta sisältää muun muassa yksilön muistot, aistikokemukset ja tietämyksen puiston historiasta. Ihmisten tavoista kertoa kokemuksistaan ja puistosta yleisesti voi päätellä heidän käsityksiään eli mielikuvia puistosta. Käsityksiä ja kokemuksia kartoittamalla voi tulkita niiden taustalla olevia arvoja ja puiston merkityksiä ihmisille. Ensimmäinen tutkimuskysymys keskittyy siis kokemusten ja käsitysten kartoittamiseen:

1. Millaisia kokemuksia ja käsityksiä puiston kävijöillä on puistosta?

Asemakaavan muutos on herättänyt keskustelun puiston tulevaisuudesta ja siihen kohdistuvista mahdollisista muutoksista. Vastalauseet muutokselle ovat moniäänisiä ja latautuneita kulttuurisilla ja poliittisilla arvoilla. Muutoksen vastustaminen voi olla toive pysyvyydestä ja suojeluksesta tai tunne siitä, ettei muutos ole tapahtumassa niin kuin pitäisi. Tulevaisuuden toiveet taas kertovat paljon yhteiskunnallisista arvoista, toivotusta muutoksesta tai tyytymättömyydestä puiston nykyiseen tilaan. Toinen tutkimuskysymys selvittää tulevaisuuden näkemykset suunnitellun asemakaavan muutoksen kontekstissa:

2. Mitä näkemyksiä Tuiranpuiston kävijöillä on sen tulevaisuudesta?

Selvittääkseni Tuiranpuiston käyttäjien kokemuksia puistosta, haastattelin eri-ikäisiä Tuiranpuistossa käyviä ihmisiä (Liite 3: Haastattelurunko). En etukäteen rajannut haastateltavia tuiralaisiksi, sillä Oulun kaupungin tekemä kyselystä selvisi, että puistossa käy aktiivisesti myös Tuiran ulkopuolella asuvia ihmisiä. Ihanteellinen haastateltava on henkilö, joka käy usein puistossa ja on kiinnostunut sen tulevaisuudesta sekä sellainen, jolla on ajallisesti pitkä kokemus puistosta. Erityisesti muistitiedon keräämiseen tarvitsen haastateltavia, jotka ovat asuneet pitkään Tuirassa

⁶ <https://www.ouka.fi/documents/64220/17413707/Tuiranpuiston+kehitt%C3%A4mist%C3%A4+koskevan+kyselyn+tulokset.pdf/e5f197be-e9a0-4ba6-91ba-12126dc9bf9e> luettu: 26.1.2019

tai sen lähistöllä. Haastateltavista nykyään Tuirassa asuvia ovat Haastateltava 1 (70–80-vuotias nainen), Haastateltava 2 (30–40-vuotias nainen), Haastateltava 5 (80–90-vuotias nainen) ja Haastateltava 6 (70–80-vuotias nainen). Tuirassa muun muassa lapsuudessaan ja nuoruudessaan asuneita mutta pois muuttaneita haastateltavia ovat Haastateltava 3 (50–60-vuotias nainen) ja Haastateltava 4 (20–30-vuotias nainen). Haastateltava 5 on Tuiranpuistossa sijainneen kunnallissairaalan entinen työntekijä. Kaikkia haastateltavia yhdistää ajatus Tuiranpuistosta tärkeänä ja halu suojella sitä. Suoritin kaksi haastattelua parihaastatteluina. Tutkielmassa viitataan haastateltaviin lyhenneillä H1–6. Suoritin myös osallistuvaa havainnointia Oulun kaupungin yhdyskunta- ja ympäristöpalveluiden järjestämässä yleisötilaisuudessa, joka järjestettiin Tuiran koulun ruokalassa 15.8.2018. Tilaisuudessa esiteltiin uuden asemakaavan kolme ensimmäistä ehdotusta kaupungin asukkaille.

Tuiranpuiston historiallisuus ja kokemus tutkimuskohteena molemmat vaativat, että pidän haastateltavien muistoja Tuirasta, Tuiranpuistosta ja kokemuksistaan tulkintojeni keskiössä. Muistitieto on siis tärkeä osa tutkimustani ja toimii kontekstina nykypäivän kokemuksille ja käsityksille paikasta. Haastateltavien muistitieto täydentää myös kirjoitettua historiaa Tuiranpuistosta. Muistitieto on tutkielmassani lähde, jonka avulla selvitän haastateltavien omia näkemyksiä ja kokemuksia puiston historiasta. Muistitieto tutkimuksessa muisti nähdään konstruktiivisena näkökulmana historiaan. Muistit kertovat siis historian tapahtumien sijasta niiden merkityksestä muistajalle. Muistissa myös ilmenee mielekäs analyttinen silta menneen ja nykyisen välille. Nykyhetki vaikuttaa muistin kertomiseen muotoon ja toimii oleellisena kontekstina sen tulkinnalle. (Fingerroos, Haanpää 2006: 32–33.) Muistitiedon henkilökohtaisuus tekee siitä oivan lähteen henkilökohtaisten kokemusten ja käsitysten selvittämiseen. Vaikka muistit ovatkin henkilökohtaisia, niiden yhtenäisyys toisten kertojien ja kirjoitetun historian kanssa viittaa yhteisen muistin olemassaoloon. Käsitelen tässä tutkielmassa haastateltavien kokemuksia ja käsityksiä erillään Tuiranpuiston kerrotusta historiasta. Todellisuudessa kokemukset ja käsitykset ovat niin ikään osittain tai kokonaan haastateltavien muistoja.

Lisäaineistona hyödynnän kaupungin järjestämän kyselyn tuloksia, keskustelutilaisuuksien ja työpajojen muistioita sekä Tuiranpuistosta tehtyä uutisointia ja mielipidekirjoituksia. Oulun kaupungin yhdyskunta- ja ympäristöpalvelut ovat myös tilanneet rakennushistoria- sekä luonto- ja maisemaselvitykset puistosta ja puiston kehitykselle on pidetty ideakilpailu vuonna 2015, johon

osallistuivat Oulun yliopiston arkkitehtiopiskelijat. Kaupungin julkaisemasta aineistosta voin selvittää, millainen julkinen kuva Tuiranpuistolla on sekä julkisen hallinnon näkemyksiä sen tulevaisuudesta. Tuiranpuiston kehittäminen on myös osa laajempaa paikallista sekä kansallista kaupunkisuunnittelun kontekstia, jonka piirteitä, päämääriä sekä taustalla olevia arvoja ilmenee kaupungin materiaaleissa.

3. PAIKKAKOKEMUS JA -KÄSITYS: TUTKIELMAN KESKEISET KÄSITTEET

3.1. Mikä on paikka?

Paikka on kaiken ihmistoiminnan sijaintina sitä määrittävä ja ohjaava tekijä. Paikka määrittää ihmisten tekemistä asettamalla sille fyysisiä rajoituksia ja mahdollisuuksia, kuten ilmaston, joka suosii tiettyjen kasvien kasvatusta yli muiden tai vesistön, joka määrittää alueen soveltavuuden asutettavaksi (Malpas 1999: 1). Paikka ohjaa fyysisen toiminnan lisäksi ihmisten sosiaalista elämää luomalla puitteet ja maiseman sille. Paikka ei ainoastaan vaikuta ihmistoimintaan vaan ihmiset toiminnallaan muokkaavat ja käyttävät paikkoja, eli ihminen ja paikka ovat vuorovaikutussuhteessa. Suhteemme paikkaan ei ole vain fyysinen, vaan paikalle annetaan henkilökohtaisia tai koko yhteisöä koskevia merkityksiä ja paikka mielletään muun muassa omaksi, vieraaksi, tärkeäksi tai uhatuksi. Nämä merkitykset vaikuttavat siihen, miten puhumme paikasta ja miten muokkaamme tai säilytämme sitä. Paikan keskeinen rooli ihmiselämässä tekee siitä yleisen aiheen ihmistieteissä. Paikkaa ja meidän suhdettamme siihen on tutkittu muun muassa filosofian, psykologian, maantieteen, arkeologian, kasvatustieteen ja sosiologian näkökulmista.

Paikan määrittämisessä kohtaa itsestään selvän ja arkisen määrittämisen vaikeuden. Terminä paikka on niin yleinen, että sitä käytetään usein tieteellisissäkin teksteissä olettaen, että sen määrittely ei ole tarpeen (Malpas 1999: 19). Konseptuaalisesti paikkaa voi olla helpompi määrittää, kun sitä vertaa käsitteeseen tila. Tila ja paikka ovat ilmiöinä todella läheisiä ja jopa toisistaan riippuvaisia (Tuan 1977: 6). Tila on Newtonilaisten fysiikan lakeihin perustuvan käsityksen mukaan ulottuvuus, mihin kaikki sijoittuu (Malpas 1999: 26). Se voi olla tyhjää tai täyttää, rajattua tai rajatonta, aistien havaittavaa tai niiden ulottumattomissa. Tilaa voi tarvita enemmän tai sitä voi karsia. Fyysiseen tilaan sijoittuu ihmisten määrittelemät paikat. Toisin kuin yleisesti käsitettävällä tilalla, paikalla on sijainti. Paikan sijainti määrittyy suhteessa muihin paikkoihin (se on joko lähellä tai kaukana), minkä takia on mielekäästä puhua paikkojen muodostavan verkoston.

Käsittelen paikkaa ihmisen luomana ilmiönä; ihmiset päättävät, mikä on paikka, kun ne antavat merkityksiä tilalle (Tuan 1977: 6). Paikka on tila, joka on tullut tutuksi ihmiselle (Tuan 1977: 73) tai vain silmään pistävä piirre horisontissa, johon kiinnitämme huomion (Tuan 1977: 161). Näitä yhdistää ihmisen rooli paikan määrittäjänä. Tässä yhteydessä ihmisen paikalle antaneet

olennaiset piirteet ovat sen monimerkityksellisyys ja näiden merkitysten kulttuurisuus ja historiallisuus. Määrittäessään rajatun tilan paikaksi, ihmiset tekevät siitä kulttuurisen ja antavat sille merkityksiä sekä käyttötarkoituksen, mitkä muuttuvat ajan kuluessa. Nämä paikkaan liittyvät merkitykset ja käyttötavat heijastavat yhteisön arvoja, uskomuksia ja elinkeinoja, mutta voivat olla myös henkilökohtaisia tehden paikasta subjektiivisen käsitteen.

Käsitys paikasta fyysisen ja sosiaalisen solmukohtana on herättänyt tutkijoissa keskustelua siitä, missä määrin paikan merkitykset ovat sosiaalisia konstruktioita tai toisaalta fyysisten piirteiden määrittelemiä. Ihmistieteissä puheenvuorot paikasta korostavat ihmisten sosiaalisten toimien, politiikan ja esimerkiksi talouden roolia paikan merkitysten synnyssä (esimerkiksi: Kyle, Chick 2007; McCann 2002). Luonto ja rakennettu ympäristö kuitenkin kieltämättä vaikuttavat näihin merkityksiin, eikä esimerkiksi edellä mainittua variaatiota kulttuurien eri tavoilla muokata ja käyttää ympäristöään voi selittää vain kulttuurieroilla, vaan siihen voi vaikuttaa myös yksinkertaisesti ympäristöjen fyysinen erilaisuus (Stedman 2003: 673). Yksi teoria paikan merkitysten määrittämisessä lainaa latinalaista termiä: *genius loci*, jolla tässä yhteydessä tarkoitetaan paikan omaamaa ihmisten kokemuksesta ja toiminnasta riippumatonta, eli paikan fyysisen olemuksen sisältämää henkeä (Stedman 2003: 674, Forss 2007: 110). Eri teoreettiset mallit pyrkivät määrittämään paikan fyysisyyden ja sosiaalisuuden suhdetta esimerkiksi painottamalla fyysisen ympäristön määrittävää roolia joko paikan kokemisessa tai siihen liittyvissä käsityksissä (Stedman 2003: 674).

3.2. Paikan kokeminen

Kokemuksen ja siihen liittyvien ilmiöiden ja kontekstien erittely on yksi tapa tutkia paikkaa. Tutkielmassa käytän kokemus -termin yleistajuista määritelmää, eli ymmärrän sen olevan kokonaisvaltaista vuorovaikutusta ympäristömme kanssa sekä muistot, tieto ja taito, mitkä on saatu siinä vuorovaikutuksessa. Kokemukset voivat olla ajallisesti yksittäisiä tapahtumia tai jatkuvia, mutta yksittäisenäkin tapahtumana koettu asia on osa kokemuksen prosessia, johon ajallinen ulottuvuus tuo syvyyttä (Forss 2007: 83). Fenomenologinen näkökulma keskittyy kokemukseen ihmisten tapana käsittää todellisuutta sekä korostaa aistien ja sosiaalisen ulottuvuuden holistisuutta kokemuksen muodostumisessa painottaen näköaistin asemaa yhtenä aistina muiden joukossa. Paikkaa voi tutkia kokemuksena, joka koostuu ihmisen aistien lisäksi muun muassa muistista, historiasta ja edellä mainitusta *genius locista* eli paikan hengestä, arkisesti ilmaistuna sen tunnelmasta. (Forss

2007: 78.) Näkö- ja tuntoaisti ovat kuitenkin kieltämättä tärkeitä paikan kokemisessa, sillä kokemus niistä, toisin kuin haju- ja makuaistista, voidaan käsittää spatiaalisesti (Tuan 1977:11).

Kokemuksen tutkiminen asettaa yksilön tutkimuksen keskiöön sillä kokemus on henkilökohtainen ja yksilöllinen ilmiö ja esimerkiksi aistikokemukset ovat täysin yksilön omia. Paikka on täten subjektiivinen tila, koska sitä määrittävät kokemukset ovat subjektiivisia (Malpas 1999: 73). Paikan ja sen kokemisen subjektiivisuus ilmenee myös kokemuksen fyysisyydessä eli kehollisuudessa. Käsitys kehollisesta tilasta⁷ yhdistää paikan kokemisen fyysisyyden, sosiaalisuuden ja toiminnallisuuden spatiaalisessa kontekstissa sekä korostaa yksilön näkökulman merkitystä (Low, Lawrence-Zunigais 2003: 2). Kehollisuuden voi liittää myös paikan spatiaaliseen kokemiseen, sillä liikkumalla tilassa koemme sen sisäisten elementtien sijainnit sekä sen sijainnin suhteessa muihin paikkoihin. Yksi tärkeä aisti paikan kokemisessa onkin kinesthesia eli liikeaisti: eri liikkeillä yksilö ymmärtää suuntia ja etäisyyksiä, jotka auttavat häntä ymmärtämään tilan ominaisuuksia (Tuan 1977: 12, Forss 2007: 78).

Toisaalta kokemuksiimme ja niiden muodostumiseen vaikutta kulttuurimme ohjaamalla ne painottamaan tiettyjä piirteitä ja havaintoja yli muiden (Tuan 1974: 59–60). Kokemuskeskeinen paikkatutkimus siis keskittyy yksilöön, mutta pyrkii myös löytämään yksilöllisiä kokemuksia yhdistäviä ja niihin vaikuttavia tekijöitä, joista voi päätellä yhteisöllisiä ja kulttuurisia tapoja kokea paikka. Kokemukseen saa merkityksiä yhteisön arvoista, historiasta ja politiikasta. Opimme kulttuuristamme, mihin tilassa pitää kiinnittää huomiota ja mikä tekee paikasta hyvän tai huonon. Koemme paikat turvallisiksi tai pelottaviksi, kodikkaiksi tai kolkoiksi, arkisiksi tai juhlaviksi ja epäluonnollisiksi tai luonnonomaisiksi. Arvotamme näin kokemusten kautta paikkoja, ja arvomme antavat merkityksiä kokemuksillemme paikoista. Antropologit näkevät arvot muuttuvina sekä paikasta, ajasta ja kulttuurista riippuvaisina (Low, Taplin, Scheld 2005: 14–15), mistä voi päätellä, että arvojen antamat merkitykset kokemukselle ovat myös kulttuurisia.

Tilan kokemisen tavoin, ihmiset eivät usein tiedosta ajankulun kokemista. Se on kuitenkin osa kaikkea ihmiskokemuksen alle luokiteltavaa. (Tuan 1977: 118.) Forss jakaa ajan kulun vaikutukset luonnollisiin ja historiallisiin (2007: 83–84). Tuiran puistossa sijaitsevan sairaalan perustaminen on historiallista ajan kulkua ja hylättyjen sairaalarakennusten rapistuminen on luonnollista.

⁷ Lähdekirjallisuudessa *embodied space*.

Ajankulun näkyvät merkit kuten pystytetyt patsaat ja patsaissa havaittava ajan patina vaikuttavat paikan kokemiseen, sillä ne todistavat historiallisen ulottuvuuden ja voivat tehdä paikasta kiinnostavan sen historiallisen kontekstin kautta. Esimerkiksi historiallisesti merkittävät paikat kuten muistomerkit tai suurten taisteluiden sijainnit ovat suosittuja turistikohteita, koska niiden kokemista pidetään tärkeänä ja arvokkaana.

3.3. Paikan käsittäminen

Käsityksellä tarkoitan sitä, miten ajatuksissamme ja puheessamme näemme ja kuvailemme paikkaa eli mielikuviamme paikasta. Paikan käsittämiseen liittyvät sen nimitykset, käyttötavat, tieto sen historiasta ja sen rooli ihmisen elämässä. Käsitykset ovat kokemuksen tavoin subjektiivisia, mutta yksilön ja yhteisöllisten ilmiöiden välisessä vuorovaikutuksessa rakentuneita. Käsityksiä myös opitaan sosiaalisessa kanssakäymisessä ja kulttuurin jäsenenä: esimerkiksi yksilön rooli yhteisössä vaikuttaa hänen käsitykseensä paikasta (Tuan 1974: 64–65), eivätkä ne perustu siis vain yksilön subjektiiviseen ja keholliseen kokemukseen. Tämä ilmenee siinä, että yksilöllä voi olla käsityksiä paikasta, missä hän ei ole koskaan käynyt. Käsityksiin vaikuttaa siis yhteisön ja kulttuurin sosiaalinen, historiallinen ja poliittinen konteksti. Käsitykset ilmenevät ihmisten puhuessa paikasta ja kokemuksistaan siitä.

Paikkakäsityksiin vaikuttavat yleiset käsitykset siitä, mikä on kaunista, viihtyisää, luonnollista tai suojeltavaa. Nämä käsitykset liittyvät arvoihin, sillä ne perustuvat ihmisten käsityksiin siitä, mikä on tärkeää ja hyvää. Arvot ovat ilmenevät tunteissa ja merkityksissä, jotka ihmiset liittävät elämän eri osa-alueisiin – aineellisiin tai aineettomiin – paikan, ajan ja kulttuurin mukaan (Low, Taplin, Scheld 2005: 15). Arvot ohjaavat muun muassa julkista päätöksentekoa, esimerkiksi paikan suojelu heijastaa luontoarvoja, -moraaleja, estetiikkaa ja sitä mikä on yhteisölle historiallisesti arvokasta. Tuiranpuiston rakennukset ovat suojeltuja suojelumääräyksillä, jotka estävät niiden purun sekä rajoittava niiden muokkaamista, ja Tuiranpuisto yleisesti on ”merkitty valtakunnallisesti arvokkaaksi rakennetuksi kulttuuriympäristöksi” Museoviraston toimesta (Tuiranpuisto. Oulun kaupunki. Rakennushistoriaselvitys 2018: 70). Vaikka suojelumerkinnot viittaavat siihen, mikä on yhteiskunnalle arvokasta ja vaalittavaa, ne eivät välttämättä heijasta yksilöiden tai paikallisen yhteisön käsityksiä paikan arvosta.

Luontoarvot ja -käsitykset ovat yleinen aihe kulttuuriantropologiassa varsinkin rinnastettuna käsityksiin kulttuurista ja kaupungista. Antropologisen kiinnostuksen urbaaneihin tiloihin kasvaessa, kaupungit nähtiin yleisesti ihmisten kulttuurisen, poliittisen ja taloudellisen toiminnan kenttänä ja siten luonnon vastakohtana. Luonnon ja kulttuurin tai luonnon ja kaupungin jyrkkää teoreettista erottelua on kuitenkin vaikea perustella ja nykyantropologit tutkivat kaupunkikontekstia yhdistellen sitä luontokäsityksiin ja ymmärtävät paikkaan liittyvän ihmistoiminnan ja merkitysten moninaisuuden ja kerroksellisuuden. (Rademacher 2015: 144–145.) Kaupungissa sijaitsevia viheralueita tutkiessa antropologin pitää pohtia missä määrin paikat käsitetään urbaaneiksi tai luonnollisiksi ja sitä, miten luontokäsitykset vaikuttavat ihmisten mielikuviin paikasta.

Asemakaavan muutoksen konteksti tekee julkisista käsityksistä Tuiranpuistosta ja sen tulevaisuutta käsittelevistä puheenvuoroista poliittisia, sillä ne ilmaisevat tiettyä näkemystä siitä, mikä on arvokasta yhteiskunnassa ja pyrkivät vaikuttamaan yhteiskunnalliseen päätöksentekoon. Nämä näkemykset ovat myös sidottuja paikalliseen kulttuuriin ja niitä voi tutkia kulttuurisen politiikan käsitteen avulla. Kulttuurisen politiikan käsite korostaa kulttuuristen merkitysten, identiteetin ja arvojen poliittisuutta. Varsinkin tilanteissa, joissa yhteisön sisäisissä kulttuurisissa arvoissa on ristiriitoja, on arvojen poliittisuus todettavissa. (McCann 2002: 389.) Kaupunkisuunnittelussa ilmenevät ristiriitaiset mielipiteet heijastavat eriäviä käsityksiä siitä, mikä tekee paikasta ”hyvän”, ”huonon” tai tärkeän

Ajankulku vaikuttaa kokemuksen lisäksi myös käsityksiin paikasta, ja nuo käsitykset saattavat muuttua arvojen ja maailmankuvan muuttuessa (Tuan 1974: 70–71). Vaikka aikaa ei voi aistein havaita, sen vaikutukset ovat havaittavissa (Forss 2007: 84). Edellä mainittu historiallinen aika ei Forssin mukaan ole luonnollisen ajan tavoin suoraan havaittavissa osana paikkakokemusta. (2007: 84.) Uskon, että molemmat vaikuttavat kuitenkin merkittävästi käsityksiimme paikasta. Aistittavien ja tunnistettavien ominaisuuksien kautta ajankulun näkyvät vaikutukset johtavat käsitysten muodostumiseen esimerkiksi paikan iästä, sen laiminlyönnistä tai sen arvokkuudesta, ja tieto paikan tapahtumista sekä niiden historiallisesta kontekstista voi herättää juuri näitä samoja ajatuksia.

Mielikuvina käsitykset ovat fenomenologian mukaan sidottu kokemuksiin, sillä kokemus perustuu paikan fyysisten piirteiden lisäksi mielikuvia herättäviin asioihin, kuten aisteihin, tunteisiin, muistoihin ja tietoon (Forss 2007: 100–101). Vaikka fenomenologian mukaan käsitykset ja

kokemukset voidaan molemmat luokitella mielikuviin, pidän ne käsitteinä erillisinä tässä tutkielmassa. Oleellisina eroina pidän kokemukselle ominaista fyysistä ja kehoollista ominaisuutta eli yksilön aistihavaintojen suurta roolia sekä käsitysten kulttuurisuutta eli sitä, miten ne ovat suureksi osaksi yhteisöstä opittuja. Ymmärrän kuitenkin kokemusten ja käsitysten olevan toisistaan riippuvaisia ja vuorovaikutuksessa toistensa kanssa. Osana arkista ihmiskokemusta ne eivät esittäydy erillisinä vaan ovat osa holistista ymmärrystämme ja vuorovaikutustamme paikan kanssa, minkä takia valitsin ne keskeisiksi käsitteiksi tutkielmaani.

4. TUIRANPUISTO

4.1. Tuiranpuiston historia 1960-luvusta nykypäivään

Tuiranpuiston asema Tuirassa ja rooli sen asukkaiden elämässä liittyvät vankasti sen käyttöön ja sitä ympäröivän alueen kehitykseen. Kuten edellä mainitsin, Tuiranpuisto on kehittynyt 1900-luvulla sairaala-alueesta julkiseksi puistoksi eli vapaa-ajanviettopaikaksi ja sitä ympäröivä asuinalue puutaloalueesta kerrostalovaltaiseksi. Puiston käyttö koki Tuiran kanssa muutoksen osana yleistä Oulun modernisoitumista ja kasvua 1960-, -70 ja 80-luvuilla. Uusi Yliopistollinen keskussairaala rakennettiin korvaamaan edellinen puistossa sijainnut kunnallissairaala osastoineen ja puutalot korvattiin kasvavan kaupungin tarpeita palveleviin kerrostaloihin. Samalla puiston sekä Tuiran luonteet muuttuivat, mikä ilmenee siellä asuneiden ihmisten puheissa.

Lapsena Tuirassa 1960 ja 70-luvuilla asuneelle Tuiranpuisto oli ensisijaisesti sairaala-alue, jota suojasi korkea puuaita ja ajatus siitä leikille kiellettyinä paikkana, jonne saatettiin kuitenkin mennä salaa leikkimään. Tuirassa oli Tuiranpuiston lisäksi muita leikkikenttiä, -puistoja, pihapiirejä ja kujia, missä alueen lapset viettivät aikaansa. Näihin verrattuna Tuiranpuisto oli suurineen puineen ja hoitamattomiin alueineen kuin metsä, jota leimasi aikuisten reviirinä pidetty sairaala. Sairaala ja korkea aita eivät kuitenkaan tehneet Tuiranpuistosta pelottavaa tai onnistunteet pitämään lapset pois, vaan haastateltava muistaa sen ihanana paikkana, metsänä, joka oli helposti saatavilla, jossa lapset myös leikkivät. Metsäisyys ja luonnonomaisuus korostuvat myös muissa muistoissa, kuten mieleen jäänyt erityisen suuri kuusi. Puutalovaltainen Tuira on muutenkin haastateltavan lapsuudenmuistoissa kaunis, hyvin hoidettu, kodikas ja lapselle hyvä paikka asua, mikä ilmenee myös hänen todetessaan, että Puu-Tuiran purettaessa menetettiin todella paljon. (H3.)

Tuiranpuisto oli myös sairaalan työntekijälle kodikas, viihtyisä ja luonnonläheinen paikka. Sairaalan ympäristö mahdollisti, ettei aina tuntunut niin kuin olisi ollut sairaalassa töissä, vaan varsinkin kesäisin vietettiin paljon aikaa ulkona muun muassa poimien marjoja. Sairaalatyökin oli kodikasta ja osittain poikkesi oletetusta, esimerkiksi yövuorossa olevan ylihoitajan tehtäviin kuului ylläpitää keskuslämmitystä laittamalla polttopuita uuniin ja kesäisin poimia metsästä kukkia ylilääkärin toimiston pöydälle. Metsän käyttö vapaa-ajanviettopaikkana yleistyi 1970-luvulla ylilääkärin vaimon innostama, kun sairaalanväki ja siten muutkin tuiralaiset huomasivat hänen hiihtävän puistossa. (H5.)

Sairaalakäytön poistuessa puistosta, rakennukset jäivät osittain tyhjilleen, eikä puistoa otettu heti täysin voimin vapaa-ajanviettopaikaksi. Sairaalaissa työntekijänä ollut haastateltava sanoi huomanneensa puistossa muutoksen sairaalan lähdettyä. Aluskasvillisuus alkoi rehottaa ja puistossa näkyi epämääräistä porukkaa (H5), mitkä ovat saattaneet vaikuttaa puiston leimaantumiseen rauhattomana ja pelottavana (Tuiranpuiston keskustelutilaisuus: muistio 2017: 2⁸). Muutoksen puistossa voi rinnastaa Tuirassa 1970 ja 80 -luvuilla tapahtuneeseen muutokseen. Lapsuuden Puu-Tuirassa viettänyt haastateltava kuvaili uutta kerrostalovaltaisuutta Tuiran ”slummiutumiseksi”, joka hänen mielestään johtui huonosta yhteiskunnallisesta päätöksestä ”kasata yhteen” moniongelmaista väestöä kaupungin omistamiin vuokra-asuntoihin (H3). Puistoa kuitenkin hänen mukaansa käytettiin edelleen 1980-luvulta eteenpäin ja esimerkiksi länsilaidalla oleva leikkipuisto oli suosittu ja viihtyisä.

Tuiran leima huonona alueena jatkui 2000-luvulle, jolloin yksi haastateltavista vietti lapsuuttaan ja nuoruuttaan Tuirassa. Hänen mukaansa Tuiran leiman tiesi jo lapsena, kun saattoi hävettää kertoa, että asuu Tuirassa koska muut lapset olivat kuulleet sen olevan ”huono” tai ”vaarallinen” alue (H4). Tuira vaikutti jakautuneen ”normaaliin” ja ”huono-osaiseen” väestöön ja maantieteellisesti itä- ja länsi-Tuiraan, mikä ilmeni paluu-muuttaessaan sinne 1990-luvun lopulla (H3). 2000-luvulla Tuiran alakoulun oppilaana ollut haastateltava muistaa koulun kanssa käyneensä Tuiranpuistossa ulkoilemassa ja hän lapsuudenmuistoissaan vertaa vapaata ja vihreää Tuiranpuistoa asfalttiseen Tuiraan, joka hänen mielestään oli muuten jopa ”karu ympäristö” lapselle (H4). Vaikka Tuiranpuisto ei ollut enää sairaala-alue tai sen takia kielletty lapselle, siihen liittyi haastateltavan nuoruudessa ”jännyys”, johon liittyi sekä mielikuvat yksinolevan nuoren naisen kohtaamista uhista puistossa että puistossa sijaitsevista mielenterveyspalveluista ja niitä käyttävistä potilaista (H4). Tuira muuttui asukkaidensa mielikuvissa 1900-luvun lopulla kodikkaasta, lapsille hyvästä asuinpaikasta asfalttiseksi ja karuksi, kun taas Tuiranpuisto vapautui julkiseksi viheralueeksi, mutta kohtasi joissakin asukkaissa pelkoa ja huonon maineen.

Haastateltavat muistavat 2000-luvun edetessä Tuiranpuiston puistomaisuuden lisääntyneen alppiruusuistutuksen sekä polkujen, valaistuksen ja penkkien kunnostamisen ja lisäämisen myötä. Samalla jotkut tyhjillään olevat entiset sairaalarakennukset (esimerkiksi entinen ruokala

⁸ <https://www.ouka.fi/documents/64220/17413707/Tuiranpuiston+keskustelutilaisuuden+muistio+liitteiden+13.12.2017.pdf/4a32b615-26b7-4d9a-bcb4-6a178aba1bf7> luettu: 26.1.2019

ym.) ränsistyivät silminnähden. Puiston rooli ulkoilupaikkana ja läpikulkureittinä lisääntyi samalla haastateltavien elämässä ja 2000-luvulla he ovat käyttäneet puistoa muun muassa koiran ulkoiluissa ja lenkkeilyssä niin ahkerasti, että he tuntevat puiston kaikki polut ja nurkat. Puiston rakennuksien uudet käytöt tulivat myös joillekin haastateltavista tutuiksi, kun tiloja vuokrattiin järjestöille, joiden toimintaan he osallistuivat (H1), tai he työnsä puolesta kävivät kaupungin sosiaalipalveluiden tiloissa (H3, H5). 2000-luvulla haastateltaville heräsi niin ikään huoli tyhjillään olevien ja ränsistyvien rakennusten puolesta sekä epävarmuus niiden tulevaisuudesta.

4.2. Kokemukset puistosta

Kokemusta määrittää yhtä lailla yksilöllisyys ja yhteisöllisyys. Kokemukset Tuiranpuistosta ovat siis haastateltaville sekä henkilökohtaisia ja subjektiivisia että yhteisiä ja yhteisen kulttuurin määrittämiä. Kaikissa haastatteluissa tuli ilmi puiston fyysisen ympäristön ja sen metsäisyyden painotus. Puistossa käynti olikin haastateltaville kokemuksena kuin metsässä käynti ja siten todella arvokas. Luonnon kokemisessa on suuressa roolissa aistit ja estetiikka, ja haastatteluissa sitä usein verrattiin muun kaupunkimaiseman aistimaailmaan. Haastateltavilla on myös kokemuksia Tuiranpuistossa sijaitsevista rakennuksista joko työn, vapaa-ajan tai sairaalakäynnin nimissä ja rakennusten nykyinen kunto herättää heissä ajatuksia ja muistoja. Kaikki kokemukset puistosta olivat haastateltavien henkilökohtaisten muistojen tai Tuiran historian tuntemuksen värittämiä.

Haastateltavien kokemuksia puistosta yhdistää sen fyysisen ympäristön kokeminen metsänä. Luonnon rooli on keskeinen puiston kokemisessa ja se oli näkyvä osa kaikkia muistoja, mielikuvia, toiveita ja huolia liittyen puistoon. Haastateltaville Tuiranpuistossa käynti on kuin metsässä käynti. Puistoa ja sen luontoa kuvailtiin sanoilla ”puolivilli” (H1), ”luonnonomainen”, ”metsäinen” (H2) ja ”vehreä” (H3). Merkittäviä Tuiranpuiston metsäistä tunnelmaa ja kokemusta edistävät ominaisuudet ovat sen monet ihmisten ajan myötä tamppaamat ja mutkikkaat polut sekä suuret puut. Metsän polku on haastateltaville tärkeä piirre, joka erottaa Tuiranpuiston tavanomaisesta puistosta, ja he useammassa yhteydessä vertasivat Tuiranpuiston ihmisten tamppaamia, mutkittelevia polkuja sen virallisiin hoidettuihin polkuihin. Haastateltavat korostavat pienten polkujen tärkeyttä puiston metsäisen tunnelman luojina ja pitävät niitä tärkeinä kulkureitteinä. Vanhat ja suuret männyt ovat haastateltaville ainutlaatuisia Oulussa ja luovat tunnelmaa, mitä esimerkiksi Ainolan

puistossa ei ole. Tuiranpuiston suurimmat kuuset ovat myös merkittäviä maamerkkejä haastateltaville ja niihin liittyy henkilökohtaisia muistoja (H3) sekä huomattava erityisyys ja tärkeys, mikä ilmenee esimerkiksi halussa ”halata puita” (H2). Yksittäisten puiden tärkeydessä ilmenee, kuinka ihmisillä voi olla henkilökohtainen kiintymys luontoon.

Myös luonto yleisesti, eikä vain sen yksittäiset piirteet, herättää kokemuksena tunteita haastateltavissa. Metsäinen ympäristö ja luonto herättävät puiston kävijässä ”vapauden tunteen siitä, kun pääsee pois todella kaupungistuneesta miljööstä luonnonrauhaan” (H4). Vapauden lisäksi rauha on tunne ja tunnelma, mikä tulee puiston kävijöillä mieleen sitä kuvaillessaan. Yhdelle haastateltavista metsässä olo on ihmiselle tärkeää koska siellä ”pääsee pois siitä omasta pyörryttävästä hektisestä ajatusmaailmasta” (H1). Hektisyys, kiire ja rauhattomuus liitetään usein muuhun kaupunkimaisemaan, jonka kontekstissa Tuiranpuisto on kävijöilleen ”hengähdyspaikka” (H2). Luonnon vertaaminen kaupunkiin on yleinen tema keskusteluissa puistosta ja luontoa sekä varsinkin puita kuvaillaan suojana fyysisten asioiden kuten auringonpaahteen lisäksi myös stressiltä (H2). Luonnon rauhoittavaa vaikutusta selitetään myös viittaamalla mahdollisiin tutkittuihin positiivisiin terveysvaikutuksiin (H2), esimerkiksi sen rauhoittavaan vaikutukseen ihmisen psyykkeeseen (H6). Nämä oletukset luonnon terveysvaikutuksista ovat haastateltavien keskuudessa epämääräisiä mutta yleisiä. Terveysvaikutusten ja positiivisen tunnelman nähdään tulevan metsän aistikokemuksesta (H6). Haastateltavien eri kuvaukset metsässä olon herättämästä tunteesta yhdistyvät hyvinvoinnin käsitteessä. Metsäisessä paikassa olo herättää ihmisissä kokonaisvaltaista hyvinvointia, eli fyysistä, henkistä ja mentaalista hyvää oloa.

Puiston aistikokemusta kuvaaillessaan haastateltavat korostavat sen ääniä. Äänimaailmaa määrittää sen erilaisuus muuhun kaupungin äänimaailman verrattuna. Haastateltaville positiivinen piirre puistossa ja sen luonnonomaisuutta lisää se, ettei siellä kuulu liikenteen tai muun kaupunkimiljööseen kuuluvan ilmiön ääniä. Tuiranpuiston äänimaailmaa kuvaillaan ”metsän ääniksi” (H1), johon lukeutuu linnunlaulu, sekä kasvien suhina, humina ja rasahtelu (H5). Äänimaailmaa määrittää sen kokonaisvaltaisuus eli eri äänien yhdistelmä, mikä saa kokijan tuntemaan olevansa kaupungin sijasta luonnossa, ja yhden haastateltavan mukaan se on ”jotenkin niin kuin oma maailma” (H3) tämän ansiosta. Haastateltavat eivät korostavat minkään tietyn vuodenajan tärkeyttä puiston kokemisessa, vaan painottavat sen olevan tunnelmaltaan ja estetiikaltaan yhtä lailla hyvä kokemus kesällä kuin talvellakin.

Haastateltavat korostavat Tuiranpuiston metsäisyyttä ja rauhallisuutta myös vertaamalla sitä Oulun keskustassa sijaitsevaan Ainolan puistoon. Ainolan puisto on Oulun keskeisin virkistysalue ja kaupunkipuisto, joka sijoittuu kokonaisuutena Oulujoen suistoalueeseen ja siten edustaa ”Oulun kaupungin historiallisesti ja maisemallisesti merkittävimpiä alueita” (Arvokkaita alueita Oulussa 1999, 2015). Yhdelle haastateltavista Ainolan puistoon liittyi nuoruudessaan ”jännyys” ja varoitukset muun muassa itseään paljastavista miehistä, mihin liittyvää pelkoa hän ei kokenut Tuiranpuistossa lainkaan (H3). Nykyään Ainolan puisto eroaa haastateltavien puheissa Tuiranpuistosta sen ulkomuodoltaan ja vilkkaudellaan. Siinä missä Tuiranpuisto koetaan metsäiseksi, Ainolan puisto on hoidettu ja siellä on esimerkiksi metsäisen aluskasvillisuuden sijasta laajoja nurmialueita. Vaikka Tuiranpuisto on monille haastateltavista usein läpikulkureitti, on Ainolan puisto siinä roolissa merkittävämpi ja huomattavasti vilkkaammin liikennöity, mikä myös vaikuttaa sen tunnelmaan. Tuiranpuisto koetaan siis verrattain rauhallisena ja luonnonomaisena, mikä tekee siitä haastateltavien mielessä ainutlaatuisen puiston.

Luonnon kokemiseen liittyy myös osin mystifioitu tunnemaailma. Tämä ilmenee, kun luontoa kuvaillaan jopa spirituaalisesti kutsuen sitä pyhäksi (H1) ja mainitessa ”sen jonkun olon” (H3), minkä se herättää. Mystifioitu elämys, jonka yksilö kokee luonnossa on positiivinen ja siihen liittyy edellä mainittu rauhallisuus, mikä nähdään puuttuvan kaupunkimiljöössä. ”Se joku olo”, minkä luonto herättää selitetään suomalaisten synnynnäisellä ja yhteisellä merkittävällä suhteella luontoon. Suomalaiset nähdään erityisen ”luonnonrakkaina”, ”luontokansana”, joka osaa arvostaa ja toimia luonnossa (H5). Tämä yleinen näkemys kuvastaa suomalaisen kulttuurin luontoarvoja ja on merkittävässä roolissa antamassa sisältöä luonnon kokemiselle ja maailmankuvan, jonka kautta yksilöt voivat samaistua toistensa henkilökohtaisiin luontokokemuksiin. Toisin sanoin suomalaiset luontoarvot antavat selityksen hyvinvoinnille ja hyvän olon tunteelle, jotka hän luonnossa käydessään kokee. Yksi haastateltava jopa pohtii suomalaisten yhteyttä puihin esittämällä mahdollisuuden, että ne olisivat ”eläviä ja jotakin tajuais meistäkin” (H5).

Puiston rakennukset eivät tulleet usein ilmi haastateltavien kuvaillessa puiston tunnelmaa ja aistikokemusta. Rakennettu ympäristö ei siis vähennä haastateltavien kokemaa puiston luonnonomaisuutta tai metsäisyyttä. Rakennuksiin kuitenkin liittyy haastateltavilla yksilöllisiä kokemuksia ja muistoja. Yhdelle haastateltavista Tuiranpuisto oli työpaikkansa vielä kunnallissairaalan ollessa toiminnassa. Vaikka hänen kokemuksensa puistosta liittyivät silloin sen rakennuksiin ja

työntekoon, hän silti koki sen metsäiseksi ja kotoisaksi (H5). Nykyään puistossa käydessä sen kokemiseen liittyy kyseiselle haastateltavalle siellä heräävät muistot. Toisille rakennukset ovat tulleet tutuiksi myöhemmin, ja he ovat käyneet niissä myös työn tai järjestötoiminnan vuoksi (H1, H3). Rakennukset tuovat puistokokemukseen kerroksellisuutta, sillä ne edustavat ulkomuodoltaan eri aikakautta. Haastateltavat sanoivat niiden olevan myös kauniita, ja vanhat rakennukset herättävät siten arvostusta, kun taas niiden huono kunto herättää huolta.

4.3. Käsitykset puistosta

Tuiranpuiston kävijöiden käsitykset puistosta muovautuvat henkilökohtaisten kokemusten, muistojen ja maailmankuvan vuorovaikutuksessa. Käsitykset kuitenkin ilmenevät ihmisten puheessa ja toiminnassa, jolloin niihin vaikuttaa myös muun yhteisön kanssa käydyt keskustelut ja niiltä opitut toimintatavat. Paikallisen yhteisön lisäksi käsitykset ovat valtakulttuurin ja yhteiskunnan arvojen, historian ja asenteiden ohjaamia. Haastateltavien käsitykset puistosta metsänä perustuvat yhteiskunnan luontoarvoihin, yksilölliseen kokemukseen ja yleisiin käsityksiin siitä, mikä on luontoa ja mikä kaupunkia. Käsitykset puistosta osana Tuiraa ja tuiralaisuutta kuvastavat taas paikallisen yhteisön kollektiivista muistia ja historiaa. Historian tärkeys näkyy rakennustenkin kohdalla niiden virallisissa suojelumerkinnöissä sekä yksilöiden käsityksissä niiden arvokkuudesta. Tuiranpuiston kohdalla voi huomata eron yksilöiden sekä kaupungin hallinnossa, kaavoituksessa ja kaupunkisuunnittelussa ilmenevien käsitysten välillä.

Tuiranpuisto on haastateltaville tuttu ja arkinen paikka. He käyttävät sitä tarkoituksenmukaiseen ulkoiluun ja kulkevat sen läpi matkallaan jonnekin muualle. Läpikulkupaikkanakin Tuiranpuisto on tarkoituksella valikoitu, ja se tuo miljöönä sisältöä ja kiinnostusta muun muassa kauppareissuun. Yhdelle haastateltavista Tuiranpuisto oli osa päivittäistä arkea hänen työskennellessään kunnallissairaalassa. Nykyään puiston kaikki polut, puut, maisemat ja rakennukset ovat tuttuja haastateltaville, ja ne ovat olleet pysyvä osa heidän elämänsä keskimäärin vuosikymmenien ajan. Julkisissa keskustelutilaisuuksissa pidetyissä puheenvuoroissa on myös ilmennyt käsitys Tuiranpuistosta vieraana, ”piilossa” olevana, pelottavana, jämähtäneenä paikkana, mitä ei käytetä paljon. Haastateltavat ilmaisivat, ettei puisto ole laajasti oululaisten tiedossa ja käytössä mutta korostivat puiston merkittävyyttä sen lähettyvillä asuville ihmisille. He käsittävät Tuiranpuiston viihtyisäksi ja arvokkaaksi lähimetsäksi.

Käsitykset puistosta metsänä tukeutuvat edellä mainittuihin kokemuksiin puiston tunnelmasta ja aistimaailmasta. Nämä kokemukset ilmenevät käsityksinä muun muassa nimillä, joita ihmiset käyttävät puistosta. Virallinen nimitys Tuiranpuisto ei ole haastateltavien käyttämä nimitys, ja jotkut heistä eivät olleet kuulleet sitä ennen haastattelua. Yksi nimi, millä haastateltavat kutsuvat puistoa on ”Tuiran metsä”, mikä korostaa sen ainutlaatuisuutta Tuiran kontekstissa eli haastateltavien käsitystä siitä Tuiran ainoana metsäisenä paikkana, mikä tekee siitä erityisen tärkeän viheralueen. He kaikki sanoivat sen olevan joko itselleen tai monille Tuiran asukkaille ainoa saavutettavissa oleva luonnonomainen paikka, kutsuen sitä esimerkiksi ”luontokeitaaksi keskellä kaupunkia”. Metsäisyys ja sen ainutlaatuisuus kaupunkikontekstissa korostuu myös nimityksessä ”männikkö”, millä entinen kunnallissairaalan työntekijä kutsui puistoa. Tuiranpuiston metsäisyyden korostaminen ja sen tärkeys haastateltaville on esimerkki kulttuurisista luontoarvoista, jotka ovat jaettuja ja yleisiä. Luonto ja luontoon pääsy ovat sekä henkilökohtaisesti tärkeitä että haastateltavien oletuksien mukaan tärkeitä kaikille yhteiskunnan jäsenille, mikä ilmenee heidän korostaessaan sen tärkeyttä hyvinvoinnin edistäjänä koko Tuiralle ja sen asukkaille eikä vain heille itselleen.

Yhdelle haastateltavista puiston säilyneisyys ja eroavaisuus muusta Tuirasta tekevät siitä tärkeän, koska se osoittaa Tuiran olevan monipuolinen ja viihtyisä asuinalue. Tuiraa leimaa hänen mielestään betonisuus, kerrostalot sekä oletus sen asukkaiden huonosta yhteiskunnallisesta asemasta ja siitä tullut huono maine. Puisto edustaa hänelle viihtyisää ja vehreää Tuiraa, ja siten se on vastalause oletuksille Tuirasta ”huonona paikkana” (EP). Hänelle Tuiranpuisto edustaa ”yksinkertaisesti semmoista kaunista Tuiraa”, mikä todistaisi Tuiran olevan hyvä ja viihtyisä paikka. Tuiranpuiston merkitys Tuiran kontekstissa ilmenee myös nimessä ”Tuiran keuhkot”. Haastatteluissa, kaupungin järjestämässä keskustelutilaisuudessa sekä yleisönosasto kirjoituksessa (lähde) kuullut nimitys puistolle korostaa puiston keskeistä roolia Tuirassa ja viheralueiden elintärkeyttä hyvinvointia edistävinä paikkoina kaupunkiympäristössä.

Puiston nimitykset voivat luontoarvojen lisäksi olla riippuvaisia henkilökohtaisesta historiasta. Tuirassa lapsena 1960- ja -70 luvuilla asunut haastateltava sanoi kutsuvansa perheensä kanssa Tuiranpuistoa ”Sairaalan metäksi”. Tämä nimitys on myös tyttärellään käytössä, vaikka puisto ei ole ollut sairaalakäytössä hänen elinaikanaan. Nimessä Sairaalan metä ilmenee puiston historia ja sen miljöön fyysiset piirteet eli metsäisyys sekä entiset sairaalarakennukset. Tässä yhteydessä nimi viittaa enemmänkin yksilön muistoihin kuin puiston yleisesti tunnettuun historiaan.

Muistot sekä niihin liittyvät mielikuvat ja käsitykset periytyvät ja leviävät yksilön yhteisössä esimerkiksi vanhemmalta lapselle. Näin puiston historiallinen käyttö jää elämään yksilöiden puheissa juurikin puiston nimen kautta. Sairaalan metsä -nimitys viittaa ajallisen jatkumoon ja puiston pysyvyyteen yksittäisille haastateltaville sekä koko Tuiran kontekstissa. Siinä missä muu Tuira on muuttunut yksilön elämän aikana radikaalisti, puisto ja sen nimi ovat säilyneet.

Puiston historia sairaala-alueena ja sitä todistavat rakennukset myös sitovat sen konkreettisesti Tuiran ja koko Oulun historiaan. Ihmisillä on myös olla henkilökohtaisia muistoja puistosta ja siellä sijainneesta toiminnasta, mitkä vaikuttavat käsityksiinsä koko Tuirasta. Muistot ja kirjoitettu historia Tuirasta kertovat sen olleen 1900-luvun alusta eteenpäin vilkkaasti liikennöity työväen asuinalue, jonka haastateltavat muistavat kuitenkin kotoisaksi. Tähän historialliseen Tuiraan liittyy vankasti myös ”Puu-Tuirana” tunnettu asuinalue. Muutamia vanhoja puurakennuksia lukuun ottamatta Tuiranpuisto on ainut tätä Tuiran historiaa edustava kokonaisuus säilynyt alue. Haastateltavien puheissa muistot Tuiranpuistosta liittyvät usein muistoihin Puu-Tuirasta ja sen yhteisöstä. Tuiranpuisto on sitenkin jatkumo, joka liittyy nykypäivän tuiralaisen tai oululaisen alueen historiaan. Tuiranpuiston rakennukset liittyvät sen kansalliseenkin historiaan niiden arkkitehtien kulttuurihistoriallisen merkittävyyden kautta. Muun muassa alkuperäisen sairaalakorttelin suunnitellut Magnus Schjerfbeck oli merkittävä suomalainen arkkitehti.

Tuiranpuiston rakennusten arvokkuus yhteiskunnalle ilmenee virallisissa suojelumerkinnöissä. Vanhojen rakennusten arvostaminen voi olla myös yksilöllistä ja henkilökohtaista. Vanhan rakennuksen tärkeys haastateltaville ilmenee esimerkiksi heidän puhuessa niiden tämänhetkisestä kunnosta. Joillekin ränsistynyt vanha rakennus, kuten entinen sairaalan ruokala ja talousrakennus, herättää ”suoranaista hätää ja huolta” ja toiselle rakennuksen kuntoon ei liity tunteita, vaan he hyväksyvät ja toteavat sen olevan purkukuntoinen. Rakennusten arvostus voi perustua myös esteettisiin arvoihin. Historialliset arkkitehtoniset piirteet ovat joillekin haastateltaville erityisen kauniita ja vaalimisen arvoisia. Kauniit rakennukset myös lisäävät näin puiston viihtyisyyttä olemalla visuaalisesti miellyttäviä. Entisen sairaalan säilyneisyys tekee siitä haastateltavien mukaan koko Suomen kontekstissa arvokkaan. Varsinkin puiston historian tuntevat haastateltavat toteavat sen olevan mahdollisesti Suomessa ainoa ehyenä säilynyt vanha sairaalamiljö, jolloin se edustaa yksin yhtä vaihetta koko Suomen historiassa. Puiston arvo ei ole siis haastateltavien käsitysten mukaan vain muuhun Tuiraan sidottua, vaan kansallisesti merkittävää.

Tuiranpuisto nimitys korostaa paikan funktiota puistona ja asettaa sen vertailtavaksi esimerkiksi Ainolan puiston kanssa. Nimenä se myös viittaa puiston asemaan Tuiran ainoana tai tärkeimpänä puistona. Tämä käsitys poikkeaa haastateltavien ja julkisissa keskustelutilaisuuksissa äänessä olleiden käsityksistä, jotka luovat mielikuvan Tuiranpuistosta historiallisena ja henkilökohtaisesti merkittävänä mutta kuitenkin koko kaupungin tai jopa Tuiran kontekstissakin huomioimatta jääneenä metsänä. Käsitysten ristiriitaisuudessa ilmenee niiden moninaisuus. Tuiranpuisto nähdään yhtä lailla henkilökohtaisena ja yhteisenä sekä historiallisena ja nyky-Tuiraan elinvoimaa tuovana. Käsityksiä yhdistää se ajatus, ettei Tuiranpuisto ole saanut ansaitsemaansa arvostusta. Rakennusten ja niiden ympäristön suojelumerkinnyt ja kaupungin halu kehittää puistoa viittaavat kuitenkin siihen, että yhteiskunnalliset instituutiot arvostavat Tuiranpuistoa.

4.4. Tulevaisuuden näkemykset puistosta

Haastateltavien näkemyksiä Tuiranpuiston tulevaisuudesta yhdistää halu pitää puisto suurimmaksi osaksi nykyisessä muodossaan. Joitakin yksittäisiä puiston piirteitä halutaan kehittää, kuten varmistaa rakennusten kunnostus ja pysyvyys. Kaikkiin muutosehdotuksiin kuitenkin liittyy halu pitää ne mittakaavaltaan pieninä ja näin edistää puiston tunnelmaa, kotoisana, rauhallisena, autenttisena ja luonnonomaisena sekä tukea sen rooli hyvinvointia tuovana metsäisenä paikkana. Asemakaavan muutos on kaikille haastateltavista negatiivinen asia. He kyseenalaistavat muutosta ajavien tahojen tarkoitusperiä eivätkä luota, että puistoa kehitetään toivotun maltillisesti. Käsitykseen kaavamuutosprosessista liittyy yleinen kyynisyys Oulun kaupunkikehitystä kohtaan, mikä Tuiran kontekstissa perustuu muistoon Puu-Tuiran tuhosta ja yleisesti huonoihin kokemuksiin kaupunkikehittämisestä. Aukkaiden osallistaminen ei ole lisännyt haastateltavien luottamusta kaupunkikehitystä kohtaan, vaan se nähdään näennäisenä tai se ei ole saavuttanut haastateltavia lainkaan.

Tuiranpuiston metsäisyyden suojelu on haastateltaville tärkeää. Heille, sen arvokkuus perustuu ensisijaisesti siihen, että se on helposti saavutettavissa oleva metsäinen alue. Suurin pelko puiston kehittämisestä on se, että siihen kohdistuisi täydennysrakentamista ja se siten menettäisi asemansa rauhallisena ”luontokeitaana”. Metsän harventaminen, puiden kaataminen ja aluskasvillisuuden menettäminen ovat haastateltavien suurimpia pelkoja puiston hoitoon liittyen. Monet heistä ilmaisivat, että vain huonokuntoiset puut saisi kaataa. Yhdelle haastateltavista metsäisyys myös tarkoittaa, ettei puisto kaipaasi hoitoa lainkaan, koska metsää hoitaa itsensä. Varsinkin tässä

näkemyksessä korostuu puiston luonnonomaisuuden ja ”puolivilleyden” säilymisen tärkeys haastateltaville. Yksi positiivinen esimerkki kasvillisuuden muuttamisesta oli haastateltaville alppiruusujen lisääminen ja hoitaminen ilman että metsäisyyden tunnelma kuitenkaan kärsisi. Haastateltavat haluavat puiston saavan kaupungilta ja kaupunkilaisilta ansaitsemansa arvostuksen. He kaikki uskovat sen olevan kaunis sekä ainutlaatuinen viheralue ja joillekin sen historiallinen arvo on erityisen merkittävää (H3 ja H6). Näitä piirteitä pitäisi haastateltavien mukaan aktiivisesti mainostaa ja hyödyntää esimerkiksi hankkeessa saada Euroopan kulttuuripääkaupungin titteli vuonna 2026 (H6).

Muutosta ja kehitystä kaipaavat kohteet puistossa ovat kaupungin ympäristöhallinnollisten tahojen sekä haastateltavien mielestä entiset sairaalarakennukset. Kuten edellä esitin, vanhojen rakennusten huono kunto herättää joissakin haastateltavissa ”hätää ja huolta” ja niihin toivottaisiin toimintaa, joka varmistaisi niiden ylläpidon. Haastateltavat ehdottivat rakennuksiin palveluita liittyen esimerkiksi käsityöammatteihin, taiteilijastudioita ja näyttelytiloja, kesäkahvilaa, hyvinvointipalveluita ja kerhotoimintaa kaikenikäisille ja -taustaisille tuuralaisille. Kaikissa ideoissa toiminnasta korostettiin yhteisöllisyyttä ja kodikkuutta, mitkä haastateltavien käsitysten mukaan eivät tekisi puistosta rauhatonta, vaikka ne houkuttelisivat sinne lisää ihmisiä. Puhuessaan muutoksista puistoon haastateltavat painottivat eivät he halua puistoon yhtään rakennuksia lisää, vaan keskittää kaikki toiminta olemassa oleviin. Yksi tapa aktivoida rakennusten käyttö on varmistaa, että ne ovat edullisesti vuokrattavissa paikallisille järjestöille ja yksityishenkilöille (H1). Kaikki ehdotukset muutoksista olivat minimaalisia ja keskittyivät puiston olemassa olevien ominaisuuksien kuten rakennusten, valaistuksen, penkkien ja alppiruusujen ehostamiseen.

Haastateltavan ammentavat kauhukuvia Tuiranpuiston kehittämisestä viittaamalla muihin kaupungin kehityksen kohteisiin. Vuonna 2017 uudistettu Kuusisaaren tapahtumapuisto tuli useammin esille esimerkkinä paikasta, joka edustaa muun muassa kauhukuvaa luonnon aluskasvillisuuden raivaamisesta istutetulle nurmelle, Oululle tyypillistä rakennustrendiä, jossa otetaan ”puut pois ja jotain tylsää tilalle” (H2) sekä ”toiminnallista” paikkaa, jossa järjestetään tapahtumia ja on ”hulabaloota”, mitkä eivät kuulu Tuiranpuistoon (H3). Haastateltava 6 rinnasti yksilön ja yhteisön tasoilla ilmenevän epäkunnioituksen vanhaa ja perinteistä kohtaan. Hänelle, kun alueelle kehitetään jotain uutta ilman, että otetaan huomioon paikallinen historia, lopputulos on ”irrationaalinen” sitä

ympäröivästä kulttuurista. Yhtä lailla yksilö, joka ei arvosta tai halua vaalia esimerkiksi asuinalueensa vanhoja rakennuksia tai puita, on irrallinen yhteisöstään eikä välitä sen säilymisestä.

Muutamissa haastateltavissa ilmeni myös kyynisyyttä kaupungin yleisiä kehityslinjoja kohtaan kuten pyrkimystä Euroopan kulttuuripääkaupungiksi. Haastateltavat kokevat, että kehitys tapahtuu ilman todellista harkintaa kaupungin historiaa ja paikallista kulttuuria kohtaan. Monille kaupungin kehitys näyttää keskittyvän ”tornitalojen” rakentamiseen ja sitä motivoimassa on suurimmaksi osaksi raha (H1, H6). Varsinkin historiallisen ja paikallisen kunnioittaminen ja vaaliminen tuntuu heistä olevan puutteellista, mikä voi johtaa siihen, että esimerkiksi Tuiranpuistoon kehitetään jotain ”päälle liimattua” ja ”irralista” tuiralaisuuteen ja oululaisuuteen viittaavaa (H3). Haastateltavien toive on siis, että Oulun ja erityisesti Tuiranpuiston kehittämisessä yksi periaate olisi autenttisuus, mikä ilmenisi paikallisen historian sekä elämäntapojen tuntemuksessa ja arvostuksessa, eikä nojaisi uutuuteen ja moderniuteen itseisarvona.

Tuiranpuiston kohdalla voi todeta yksilöllisten arvojen ja näkemysten eroavan sekä toisten asukkaiden että kaupungin hallinnon esittämistä käsityksistä. Yksilöiden ja hallinnon välinen suhde on myös kehittynyt historiallisesti, joten tietyt tapahtumat ja muistot vaikuttavat ihmisten mielipiteisiin hallinnosta ja sen toimista. Luottamuksen puute yksilöiden ja kaupunkikehitystä ajavien tahojen välillä liittyy varsinkin Tuiran kohdalla kollektiiviseen ja joillekin henkilökohtaiseen muistoon Puu-Tuiran saneerauksesta (H3, H6). Myös muut Oulun kaupungin saneerauskohteet tulivat esille haastatteluissa. Yksi haastateltava esitti 1970-luvun muutokset kaupungissa ”virheiksi”, joita kaikki oululaiset harmittelevat ja joita ei saa toistaa (H3). Haastateltavat kuvailevat Tuiran saneerausta sanoilla ”järkyttävä” ja toteamalla, että siinä ”menetettiin paljon” (H3, H6). Toinen haastateltava taas kertoo, ettei Puu-Tuiraa muistella suurimmaksi osaksi surulla, vaan kaiholla (H5).

Kaupungin hallinto ja yksilöt kohtaavat osallistavan kaupunkisuunnittelun kautta, kun kaupunki aktiivisesti pyytää kaupunkikehitystä koskevia ideoita, palautetta ja mielipiteitä. Kaupunkilaisten osallistamista on monta eri tasoa ja muotoa. Tuiranpuiston kohdalla kaupunki on järjestänyt muun muassa kyselyn, jolla selvittää yleisesti puiston käyttöä ja sen käyttäjäkunnan ominaisuuksia. Yksityiskohtaisempaa ja yksilöllistä tietoa tulee ilmi yleisötilaisuuksissa kuten työpajoissa ja keskusteluissa, missä asukkaat pääsevät omin sanoin ilmaisemaan mielipiteitään. Ruohonjuuritasolla osallistava kaupunkisuunnittelu on myös sitä, kun kaavamuutoksen parissa työskentelevä

keskustelelee esimerkiksi yleisötilaisuuden jälkeen yksittäisen asukkaan kanssa kehityksestä (kenttämuistiinpanot 2018). Tärkeä osa osallistavaa suunnittelua on tehokas tiedottaminen, että asukkaat tietävät tavoista ja tilaisuuksista, missä voivat vaikuttaa. Vain yksi kuudesta haastateltavasta sanoo, ettei ollut huomannut kaupungin osallistavan asukkaita kaavamuutoksen suunnittelussa (H2). Loput haastateltavista tietävät vaikuttamismahdollisuuksistaan ja kaksi haastateltavista, H1 ja H5 osallistuivat Tuiran koulussa 15.08.2018 pidettyyn keskustelutilaisuuteen koskien kolmea ehdotettua asemakaavaa. Vaikka haastateltavat tietävät osallistamisesta ja jopa osallistuivat siihen, he ilmaisevat myös kyynisyyttä kansalaisdemokratian prosesseja kohtaan. Yhdelle haastateltavista oletus on, että ”viimeinen joka [Oulussa] sanelee on raha” (H1) ja toiselle kansalaisdemokratia on ”näennäinen” eikä hän ole varma, vaikuttako se oikeasti päätöksiin (H3).

Edellä mainitussa yleisötilaisuudessa toistui paljon haastateltavien ilmaisemia huolia ja toiveita. Asukkaiden puheenvuorot korostavat puiston metsäisyyden ja ainutlaatuisuuden säilyttämistä ja uudisrakentamisen välttämistä. Tuiranpuistoa verrataan myös muihin Oulun viheralueisiin esimerkiksi Kuusisaareen, joka nähdään olevan paikka toiminnalle toisin kuin Tuiranpuisto, jonka rauhallisuus ja luonnonomaisuus halutaan säilyttää. Puiston historiallisen arvon korostamista ehdotetaan puheenvuorossa, jossa viitataan Tampereella sijaitsevaan ”perinnemetsään” eli viralliselta nimeltään Rasonhaan perintömetsään. (Tuiranpuiston tiedotus- ja keskustelutilaisuus: muistio 2018⁹.) Perintömetsän taustalla on Tampereen ja Maailman luonnon säätiön (WWF) välinen sopimus, jonka tarkoitus on velvoittaa kaupunki säilyttämään perintömetsä luonnontilassa sen ulkoilureittejä ja niiden ylläpitoa lukuun ottamatta (Rasonhaan metsäalueen perustaminen perintömetsäksi: 2¹⁰). Tuiranpuisto eroaa Rasonhaan metsästä siellä sijaitsevan rakennuskannan ja niissä olevan toiminnan kautta sekä mittakaavalla, jolla Tuiranpuistoa on jo muokattu luonnonmetsästä puistoiseksi esimerkiksi alppiruusuistutuksilla. Perintömetsän esimerkki kuitenkin kiteyttää hyvin ihmisten toiveet Tuiranpuiston kehitystä kohtaan eli metsäisyyden säilyminen ja korostaminen sekä puiston arvostuksen lisääminen.

⁹ <https://www.ouka.fi/documents/64220/17413707/564-2325+%28Tuiranpuisto%29+Tiedotus-+ja+keskustelutilaisuuden+muistio+24.8.2018.pdf/492422c4-ed99-435a-99a8-739a15332d23> luettu: 26.1.2019

¹⁰ https://www.tampere.fi/liitteet/5iwBaJEql/Rasonhaka_selostusosa.pdf luettu: 26.1.2019

Oulun kaupungin näkemykset Tuiranpuiston tulevaisuudesta ilmenevät kolmessa vuonna 2018 laaditussa kaavaehdotuksessa (Liite 4: Asemakaavan ehdotus: Huilipuisto). Kaavaehdotuksissa pyritään toteuttamaan uuden asemakaavan tavoitteet eli ”tukea valtakunnallisesti arvokkaan kulttuuriympäristön (suojeltujen rakennusten ja puuston muodostama kokonaisuus) säilymistä, aktivoida aluetta sekä kehittää puistoa toiminnallisesti” (Asemakaavan selostus 2018: 21¹¹). Oulun kontekstissa Tuiranpuiston uuden asemakaavan tavoite on oletetusti myös olla linjassa Oulun kaupunkistrategia 2026 kanssa, jonka painopistealueita ovat muun muassa ”luonto ja kulttuuri” ja tavoitteita ”edistää yritysten menestymistä, tiivistää kaupunkirakennetta, tukea ympäristöystävällistä liikkumista sekä olla oppimisen ja koulutuksen edelläkävijä” (Tuiranpuisto: Osallistumis- ja arviointisuunnitelma 2017: 2). Kaupunkistrategian periaatteiden mukaista olisi, että Tuiranpuiston kaltainen kulttuurihistoriallisesti ja luonnonmaisemaltaan arvokas alue olisi kaupunkilaisten tietoisuudessa ja suosiossa. Kaikkien kolmen kaavaehdotuksen yksi suunnitelluista vaikutuksista onkin, että ”Tuiranpuisto muuttuu nykyistä julkisempaan käyttöön” (Asemakaavan selostus 2018: 25).

Tuiranpuiston käytön lisääminen on osittain linjassa haastateltavien näkemyksien kanssa. Haastateltavat yhtä lailla haluavat Tuiranpuiston arvostuksen ja julkisuuden lisääntymisen sekä painottavat puiston rauhallisuutta yhtenä sen tärkeimmistä ominaisuuksista. Nämä näkemykset ovat osittain ristiriidassa keskenään sillä rauhallisuus viittaa vähäiseen ja arvostus lisääntyneeseen kävijämäärään. Haastatteluissa kuitenkin tulee ilmi, että puiston luonnon ja vanhojen rakennusten arvostuksen lisääminen tarkoittaa haastateltaville ensisijaisesti niiden suojelua ja kunnostusta sellaisinaan. Vaikka puisto saisi ansaitsemansa arvostuksen ja siten lisää kävijöitä, sen luonne eli rauhallisuus ei kärsisi. Kaavaehdotuksista ensimmäinen vaihtoehto eli Huilipuisto (liite 4) on eniten linjassa haastateltavien näkemyksien kanssa. Huilipuisto-ehdotuksessa on suuressa asemassa puiston eri piirteiden säilyttäminen ja kunnostus sekä uuden toiminnan suuntaaminen olemassa oleviin rakennelmiin ja kuten monille haastateltavista oli tärkeintä: Huilipuisto-ehdotus ei sisällä lainkaan uudisrakentamista.

¹¹ <https://www.ouka.fi/documents/64220/17413707/564-2325+%28Tuiranpuisto%29+Valmisteluaineisto+28.5.2018.pdf/ee2ca496-2f39-417d-9992-be6fd00d7e6e> luettu: 1.2.2019

5. YHTEENVETO JA POHDINTA

Haastatteluissa ilmeni Tuiranpuistossa käyneiden ihmisten muistoja, kokemuksia ja käsityksiä puistosta sekä näkemyksiä sen tulevaisuudesta. Muistitiedosta pystyi kartoittamaan muutoksia puiston käytössä, tunnelmassa ja sen roolissa tuiralaisten elämässä. Haastateltavien muistot puistosta vaikuttavat myös heidän nykyään vallitseviin käsityksiin puistosta. Käsitykset ja kokemukset taas ovat olennaisesti vuorovaikutuksessa toisiinsa, elleivät jopa täysin kietoutuneita. Varsinkin aistikokemus ja estetiikka ovat suuressa roolissa määrittämässä käsityksiä yhdessä historian, kulttuuristen arvojen ja henkilökohtaisten muistojen kanssa. Haastateltavien näkemykset Tuiranpuiston tulevaisuudesta heijastelevat käsityksiään ja kokemuksiaan. Tulevaisuuden näkemyksistä voi havaita kahtiajaon asukkaiden ja kaupungin hallinnollisten tahojen välillä. Asukkaiden ja hallinnon periaatteissa ja arvoissa on myös paljon samaa, vaikka haastateltavat ilmaisevatkin kyynisyyttä kaupungin kehityslinoja kohtaan.

Haastateltavien kokemuksia yhdistää Tuiranpuiston metsäisyyden, rauhallisuuden ja erityisyyden korostaminen. Kokemuksissa ilmenee niiden henkilökohtaisuus ja subjektiivisuus mutta samojen teemojen toistuminen eri henkilöiden kokemuksissa kertoo, että paikan kokeminen on myös yhteisöllistä. Varsinkin metsässä olemisesta nauttiminen selitetään suomalaisille ominaisella ”luontorakkaudella” (H5). Haastateltavien mukaan metsäisyyden kokemusta edistävät puiston erityisen korkeat ja vanhat männyt ja ihmisten vuosien myötä tamppaamat pienet mutkikkaat polut. Tuiranpuistoa myös verrataan Ainolan puistoon ja esimerkiksi edellä mainitut männyt ja polut sekä sen rauhallisuus tekevät Tuiranpuistosta erityisen Oulun kontekstissa. Kokemus Tuiranpuistosta on haastateltaville ainoastaan positiivinen, ja he kaikki sanovat sen tuovan mielen rauhaa, vapauden tunteen ja kokonaisvaltaista hyvinvointia, jota kaupunkimiljöö ei herätä.

Käsityksissä Tuiranpuistossa myös korostuu sen metsäisyys, joka erityisesti nähdään edistävän siellä käyvien hyvinvointia. Haastateltavat näkevät Tuiranpuiston erityisen arvokkaana, koska se on todella monelle helposti saavutettavissa ja lähes luonnontilassa oleva viheralue. Puiston erityisyys kansallisella tasolla perustuu siellä sijaitsevaan rakennuskantaan. Vanhan sairaalakokonaisuuden säilyneisyys tekee puistosta kulttuurihistoriallisesti arvokkaan koko Suomelle. Joillekin haastateltavista vanhojen rakennusten arvo perustuu myös niiden estetiikkaan (H3 ja H6). Historiallisten rakennusten arvostus näkyy myös yhteiskunnallisella tasolla niiden virallisissa suo-

jelumerkinnöissä. Luonnon vaaliminen taas on yleinen kulttuurinen arvo, mikä ilmenee myös Oulun kaupunkistrategiassa sen yhtenä painopistealueena (Tuiranpuisto: Osallistumis- ja arviointisuunnitelma 2017: 2). Haastateltavien ja Oulun kaupungin käsityksiä yhdistää halu saada puistolle ansaitsemansa arvostus.

Haastateltavien toivomuksia puiston kehitystä kohtaan yhdistää halu säilyttää puisto mahdollisimman ehjänä ja luonnonomaisena. Varsinkin uudisrakentaminen, puiden kaataminen ja toiminnallisuuden lisääminen olivat uhkakuvia. Kauhukuvia puiston kehityksestä ammennetaan muista esimerkeistä, kuten kaupunkikehityksestä, josta haastateltavat eivät pitäneet. Esimerkkinä tästä mainitaan Kuusisaari (H2). Pelko kaupungin liian rajusta kehittämisestä perustuu myös muistoihin Puu-Tuiran tuhosta 1970 ja 80-luvuilla (H3 ja H6). Haastateltavat kuitenkin haluavat, että puiston rakennuksissa olisi yhteisöllistä, kotoisaa ja paikalliselle kulttuurille ja historialle autenttista toimintaa, mikä takaisi niiden säilymisen. Kaavamuutosehdotuksista Huilipuisto-kaava on eniten linjassa haastateltavien näkemysten kanssa, sillä se keskittyy puiston olemassa olevien piirteiden kohentamiseen ja säilyttämiseen.

Haastattelijat osoittavat epävarmuutta Tuiranpuiston lisäksi koko Oulun kehityksestä. Keskustelussa kaavamuutoksessa Tuiranpuisto asetetaan Oulun kontekstiin ilmaisemalla kyynisyyttä kaupungin kehityslinjoja kohtaan ja olettamalla, että niitä ohjaa ensisijaisesti raha. Kaupungin teettämät selvitykset ja kyselyt sekä asukkaiden osallistaminen osoittavat kuitenkin, että kaavamuutoksessa käytetään harkintaa. Kaavamuutoshanke ja Oulun kaupunkistrategia 2026:n tavoitteiden mukaista olisi, että Tuiranpuisto olisi arvostettu ja suosittu paikka Oulussa eikä sen kulttuurishistoriallisia merkityksiä laiminlyötäisi. Nämä tavoitteet eivät ole ristiriidassa haastateltavien toiveiden kanssa, mutta he painottavat Tuiranpuiston tärkeää asemaa rauhallisena lähimetsänä ylitse kaiken.

Yhteiskunnallisen prosessin ajama muutos Tuiranpuistossa on oiva konteksti puiston eri merkityksien tutkimiseksi. Haastateltavien halukkuus osallistua tutkimukseen ja kertoa kokemuksiaan puistosta jo itsessään osoittaa puiston olevan tärkeä siellä käyville ihmisille. Metsäisyys ja puiston vanha rakennuskanta ovat osoittautuneet tärkeiksi sekä henkilökohtaisella että yhteiskunnallisella tasolla. Luonnon ja vanhojen rakennusten säilyttäminen ovatkin seikat, joissa keskenään kahtiajakautuneelta vaikuttavat asukkaat ja kaupungin hallinto ovat samaa mieltä. Tuiranpuisto näyttäytyy tämän tutkimuksen perusteella paikalta, jossa fyysinen ympäristö määrittää pitkälti sen

tärkeyden. Tätä tukee metsäisyyden painottaminen haastateltavien kertomissa kokemuksissa, käsityksissä ja näkemyksissä puistosta. Kuten edellä esitin, Tuiranpuiston merkitykset siellä käyville ihmisille ovat viime kädessä sekä henkilökohtaisten että yhteiskunnallisten arvojen kanssa vuorovaikutuksessa. Tiivistettynä puiston yksilöllinen arvo on sen herättämässä kokonaisvaltaisessa hyvinvoinnissa ja sen yhteisöllinen arvo siellä sijaitsevassa rakennuskannassa sekä luonnon merkityksessä kansalliselle identiteetille.

Tuiranpuiston kehityksestä puhuessaan haastateltavat ilmaisivat toiveita maltillisuudesta ja autenttisuudesta. Tämä tutkimus osoittaa, että autenttisuutta voi tukea kaupunkisuunnittelussa huomioimalla puiston historiallisen kontekstin sekä korostamalla sen roolia helposti saavutettavan ja hyvinvointia edistävänä metsänä. Tutkimus valottaa myös kaupunkilaisten näkemyksiä heitä osallistavasta kaupunkisuunnittelusta ja antaa syitä epäluottamukselle, jota asukkaat saattavat tuntea kaupunkia kehittäviä tahoja kohtaan. Näitä tutkimustuloksia voi hyödyntää kaupunkisuunnittelussa, sen viestinnässä sekä asukkaiden osallistamisessa. Jatkotutkimus kaupunkilaisten käsityksistä osallistavasta kaupunkisuunnittelusta, Oulun kaupunkistrategiasta ja julkisista tiloista yleensäkin voi auttaa kaupunkisuunnittelusta vastaavia kehittämään julkisista paikoista inhimillisiä tiloja, jotka vastaavat niissä käyvien ja niitä käyttävien ihmisten tarpeita ja toiveita. Varsinkin tutkimus osallistavan kaupunkisuunnittelun toteutuksesta ja ihmisten kokemuksista siitä voisi edistää kaupungin asukkaiden ja sen hallinnollisten elinten vuorovaikutusta.

LÄHDELUETTELO

I Kenttätöaineisto

Haastateltava 1. (2018). 15.5.2018. Haastattelija: Annina Vahera-Chibnik.

Haastateltava 2. (2018). 7.6.2018. Haastattelija: Annina Vahera-Chibnik.

Haastateltavat 3 ja 4. (2018). 8.6.2018. Haastattelija: Annina Vahera-Chibnik.

Haastateltavat 5 ja 6. (2018). 19.7.2018. Haastattelija: Annina Vahera-Chibnik

Osallistuva havainnointi. (2018). 15.8.2018. *Tuiranpuiston tiedotus- ja keskustelutilaisuus*. Havainnoija: Annina Vahera-Chibnik. Tuiran koulun ruokala.

II Painetut lähteet

Fingerroos, O., & Haanpää, R. (2006). Muistitietotutkimuksen ydinkysymyksiä. Toimittanut: O. Fingerroos, R. Haanpää, A. Heimo & U. Peltonen. *Muistitietotutkimus: Metodologisia kysymyksiä*. (pp. 25–48) Hakapaino Oy. Helsinki.

Forss, A. (2007). *Paikan estetiikka: Eletyn ja koetun ympäristön fenomenologiaa*. Yliopistopaino. Helsinki.

Kyle, G., & Chick, G. (2007). The social construction of a sense of place. *Leisure Sciences*, 29(3), 209–225.

Low, S. M., & Lawrence-Zuniga, D. (2003). Locating culture. Toimittanut: S. M. Low, & D. Lawrence-Zuniga. *The anthropology of space and place*. (pp. 1–48) Blackwell. Malden, MA.

Low, S. M., Scheld, S., & Taplin, D. (2005). *Rethinking urban parks*. Univ. of Texas Press. Austin, Tex.

Malpas, J. E. (1999). *Place and experience*. Cambridge Univ. Press. Cambridge.

McCann, E. J. (2002). The cultural politics of local economic development: Meaning-making, place-making, and the urban policy process. *Geoforum*, 33(3), 385–398.

- Rademacher, A. (2015). Urban political ecology. *Annual Review of Anthropology*, 44, 137–152.
- Stedman, R. C. (2003). Is it really just a social construction?: The contribution of the physical environment to sense of place. *Society & Natural Resources*, 16(8), 671–685.
- Tuan, Y. (1974). *Topophilia*. Prentice-Hall. Englewood Cliffs, N.J.
- Tuan, Y. (1977). *Space and place: The perspective of experience*. University of Minnesota Press. Minneapolis.
- Tuomaala, I. (2015). *Puu-tuirasta kerrostaloalueeksi: Oulun tuiran saneerausprosessi vuosina 1960-1976*. Pro gradu -tutkielma. Oulun yliopisto: Historiatieteet.

III Sähköiset lähteet

- Arvokkaita alueita Oulussa*. (1999). Oulun kaupungin keskusvirasto. https://www.ouka.fi/c/document_library/get_file?uuid=abad527a-da83-468d-882a-babbbdc81974&groupId=64220 luettu: 26.1.2019.
- Arvokkaita alueita Oulussa*. (2015). Oulun kaupungin yhdyskunta- ja ympäristöpalvelut. https://www.ouka.fi/c/document_library/get_file?uuid=14e80b1f-3357-42bf-bae7-fde1dcb8cb02&groupId=64220 luettu: 26.1.2019.
- Asemakaavan selostus*. (2018). Oulun kaupungin yhdyskunta- ja ympäristöpalvelut. <https://www.ouka.fi/documents/64220/17413707/564-2325+%28Tuiranpuisto%29+Valmisteluaineisto+28.5.2018.pdf/ee2ca496-2f39-417d-9992-be6fd00d7e6e> luettu: 3.2.2019
- Rasonhaan metsäalueen perustaminen perintömetsäksi*. Tampere. https://www.tampere.fi/liitteet/5iwBaJEql/Rasonhaka_selostusosa.pdf luettu: 26.1.2019.
- Tuiranpuisto: Maisema- ja luontoselvitys*. (2017). Luonto-osuuskunta AAPA, Oulun kaupungin yhdyskunta- ja ympäristöpalvelut, WSP Finland Oy. https://www.ouka.fi/documents/64220/17413707/Tuiranpuisto_selvitys_20171123.pdf/567eb37b-6ea5-4887-8d40-db7bb50e7804 luettu: 26.2.2019.

Tuiranpuisto: Osallistumis- ja arviointisuunnitelma. (2017). Oulun kaupungin yhdyskunta- ja ympäristöpalvelut. <https://www.oukapalvelut.fi/tekninen/Suunnitelmat/Projekti-kortti.asp?ID=1045> luettu: 26.1.2019.

Tuiranpuisto. Oulun kaupunki. Rakennushistoriaselvitys. (2018). Oulun kaupungin yhdyskunta- ja ympäristöpalvelut. https://www.ouka.fi/documents/64220/17413707/Tuiranpuisto+RHS+180323_LOW.pdf/7d527cd8-4c95-4a90-8ce8-e27eb4a9e64d luettu: 26.1.2019.

Tuiranpuiston kehittämistä koskeva kysely: Tulokset. (2018). Oulun kaupungin yhdyskunta- ja ympäristöpalvelut. <https://www.ouka.fi/documents/64220/17413707/Tuiranpuiston+kehitt%C3%A4mist%C3%A4+koskevan+kyselyn+tulokset.pdf/e5f197be-e9a0-4ba6-91ba-12126dc9bf9e> luettu: 26.1.2019.

Tuiranpuiston keskustelutilaisuus 29.11.2017: Muistio. (2017). Oulun kaupungin yhdyskunta- ja ympäristöpalvelut. <https://www.ouka.fi/documents/64220/17413707/Tuiranpuiston+keskustelutilaisuuden+muistio+liitteineen+13.12.2017.pdf/4a32b615-26b7-4d9a-bcb4-6a178aba1bf7> luettu: 26.1.2019.

Tuiranpuiston tiedotus- ja keskustelutilaisuus 15.8.2018: Muistio. (2018). Oulun kaupungin yhdyskunta- ja ympäristöpalvelut. <https://www.ouka.fi/documents/64220/17413707/564-2325+%28Tuiranpuisto%29+Tiedotus-+ja+keskustelutilaisuuden+muis-tio+24.8.2018.pdf/492422c4-ed99-435a-99a8-739a15332d23> luettu: 26.1.2019.

IV Kartat ja kuvat

Huilipuisto-ehdotus. (2018). Oulun kaupungin yhdyskunta- ja ympäristöpalvelut, Arkkitehtitoimisto Harris&Kjisik Oy, VSU maisema-arkkitehdit Oy. <https://www.ouka.fi/documents/64220/17413707/564-2325+%28Tuiranpuisto%29+Valmisteluaineisto+28.5.2018.pdf/ee2ca496-2f39-417d-9992-be6fd00d7e6e> luettu: 3.1.2019.

Tuiranpuiston asemakaavan muutosalue. (2018). Oulun kaupungin yhdyskunta- ja ympäristöpalvelut. <https://www.ouka.fi/documents/64220/17413707/564-2325+%28Tuiranpuisto%29+Valmisteluaineisto+28.5.2018.pdf/ee2ca496-2f39-417d-9992-be6fd00d7e6e> luettu: 7.2.2019.

Vahera-Chibnik, Annina. (2018–19). *Tuiranpuisto*.

LIITTEET

Liite 1: Ilmoitustaulun lehtinen

Tuiranpuistoon 10 kerrostaloa, vai hotelli ja jättipäiväkoti !?

Mitä mieltä olet – sopiiko puiston mäntyjä kaataa ja rakentaa alueelle uudisrakennuksia? **Tätä Oulun kaupunki kutsuu Tuiranpuiston kehittämiseksi!**

Onko mielestäsi esimerkiksi hyvä ajatus kaataa puusto tämän talon sekä viereisen Tuirantien ja nykyisen päiväkodin väliseltä alueelta, ja rakentaa tämän rakennuksen ympärille kaareksi iso, moderni jättipäiväkoti laajoine pihakenttineen (tai 10 kerrostaloa yksityisalueineen), sekä aidata laajat keskeiset puistoalueet ja puistopolut pois asukkaiden käytöstä?

Tuiranpuiston kaavaluonnoksia esitellään yleisötilaisuudessa Tuiran koulun ruokalassa. **Tule paikalle nyt keskiviikkona 15.8. klo 18 Tuiran koulun ruokalaan kertomaan onko puisto sinulle tärkeä. Alla ilmoitus kaupungin nettisivuilta.**

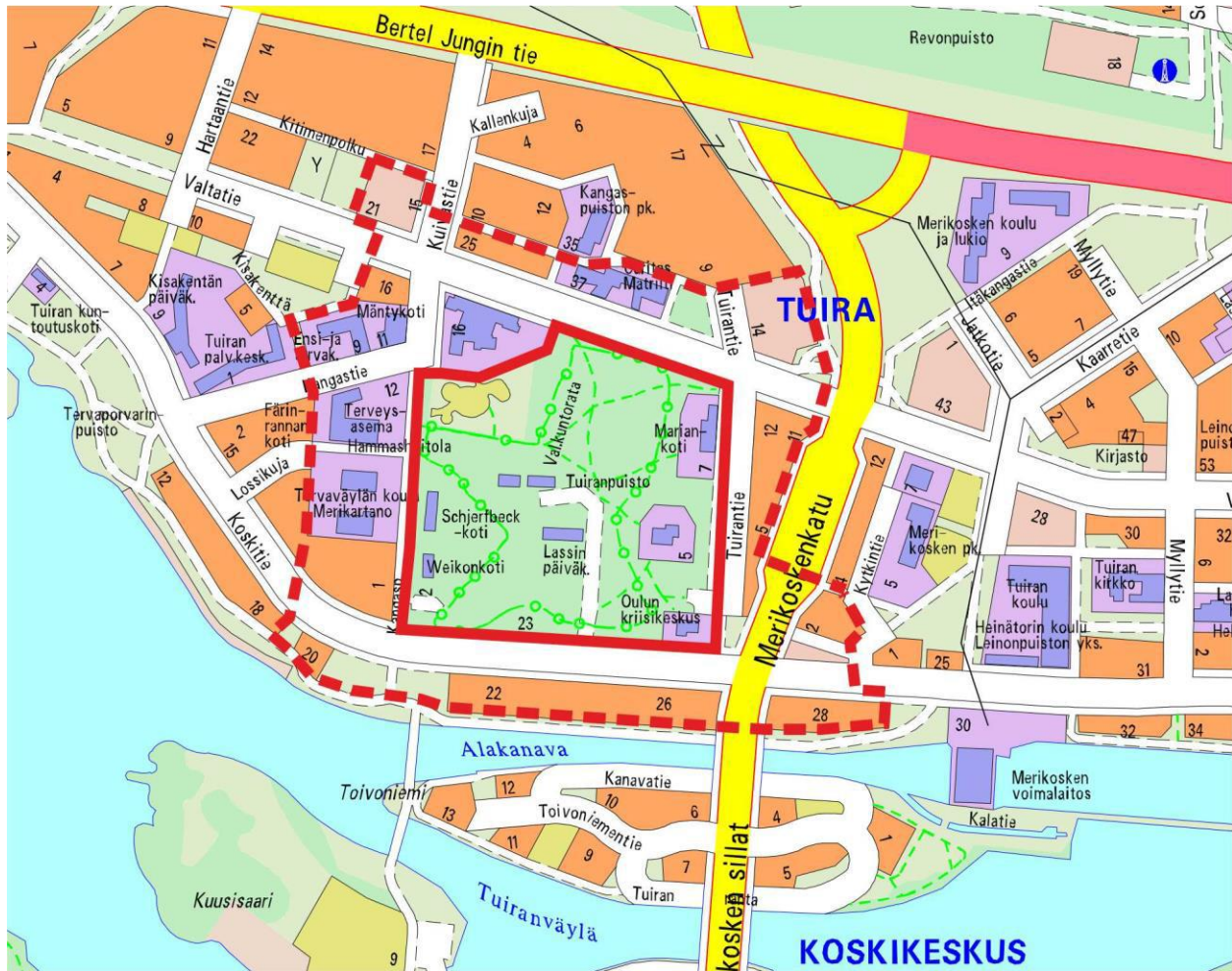
Kolme luonnosta Tuiranpuiston kehittämiseksi

[Tuiranpuiston kehittämiseksi laaditut kolme luonnosta](#) on nyt asetettu nähtäville. Luonnokset löytyvät linkin takaa avautuvan selostuksen lopusta. Nähtävilläoloaika on 7.8.–6.9.2018 ja luonnoksista voi jättää palautetta yhdyskuntalautakunnalle 6.9.2018 klo 15.30 mennessä osoitteella Kirjaamo, PL 27, 90015 OULUN KAUPUNKI (käyntiosoite Torikatu 10) tai sähköpostiosoitteeseen kirjaamo@ouka.fi.

Luonnoksia esitellään avoimessa tiedotus- ja keskustelutilaisuudessa keskiviikko 15.8. klo 18–20 Tuiran koulun ruokalassa osoitteessa Koskitie 27. Tuiran asukastupa järjestää tilaisuuteen kahvituksen pientä käteismaksua vastaan.

Suunnitelmat löytyvät linkistä <https://www.ouka.fi/oulu/kaupunkisuunnittelu/tuiranpuisto>

Liite 2: Kartta

Tuiranpuiston asemakaavan muutosalue (Oulun kaupungin yhdyskunta- ja ympäristöpalvelut 2018, <https://www.ouka.fi/oulu/kaupunkisuunnittelu/tuiranpuisto> luettu: 7.2.2019)

Liite 3: Haastattelurunko

1. Mikä on suhteesi Tuiraan?
2. Asutko Tuirassa?
 - a. Kuinka kauan olet asunut Tuirassa?
 - b. Missä päin Tuiraa asut/olet asunut?
3. Millainen Tuira on?
4. Mikä on lempipaikkasi Tuirassa?
5. Missä päin Tuiraa vietät eniten aikaa?

Muistot Tuiranpuistosta

6. Kuinka kauan Tuiranpuisto on kuulunut elämääsi?
7. Mitä muistoja sinulla on puistosta?
8. Miten puisto on muuttunut?
9. Mitä kokemuksia sinulla on puiston rakennuksista?
10. Miten puistoa on käytetty?

Tuiranpuisto nyt

11. Kuvaile puistoa.
 - a. Millainen puisto on parhaimmillaan?
 - b. Aistikokemus
 - c. Mitä rakennuksia puistossa on?
 - d. Mitä kasvillisuutta puistossa on?
12. Kuvaile suhdettasi puistoon.
13. Kuvaile puiston suhdetta muuhun Tuiraan.
14. Mitä tunteita puistossa käynti herättää?
 - a. Hyvinvointi?
 - b. Pelko?
15. Kuinka usein käyt Tuiranpuistossa?
16. Mitä teet siellä?
17. Kenen kanssa käyt puistossa?
18. Mikä tekee puistosta viihtyisän/epäviihtyisän?

19. Uskotko nähneesi koko puiston vai onko siinä alueita, joita et tunne?
20. Mikä on tärkeintä puistossa?
21. Mihin aikaan vuodesta käyt mieluiten puistossa?
22. Miten muut käyttävät puistoa?

Tuiranpuiston tulevaisuus

23. Mitä muuttaisit puistosta?
 - a. Mitä lisäisit?
 - b. Mitä poistaisit?
24. Millaisessa puistossa haluaisit käydä?
25. Mitä mieltä olet asemakaavan muutoksesta?
26. Mitä mieltä olet ideakilpailun voittaneesta ideasta?

Liite 4: Asemakaavan ehdotus: Huilipuisto

VAIHTOEHTO 1: HUILIPUISTO 1:2000

VE1 HUILIPUISTO 1:2000

Tuiranpuistoa kehitetään erityisesti viherrakentamisen keinoin. Olevasta polkuvverkostosta tehdään toiminnallinen lisäämällä aukioita erilaisine aktiviteetteineen. Sisäänkäynnistä tehdään kutsuvat. Vuodenaikojen näkymistä puistossa voimistetaan alueen tunnettavuutta lisäävillä alppiruusuistutuksilla ja valaistuksella. Olevaa leikkipaikkaa kehitetään.

Olevat rakennukset tarpeen mukaan kunnostetaan ja niihin osoitetaan tiloja mm. työhuonetoimintaan, vuokraamoihin, kahvilalle. Erityisasumisen yksiköt, mielenterveyskeskus ja päiväkoti säilyvät kohteessa.

Olevissa rakennuksissa 5 250 k-m².

RAKENNUSTEN TOIMINNOT

- A. varasto
- B. ulkovalinevuokraamo
- C. työhuoneet, käsityö- ja taidepajat, pienet myymälät, taidelainaamo
- D. Schjerbeck-koti
- E. Weikonkoti
- F. Lassin päiväkoti
- G. hyvinvointipalvelut
- H. vuokrattava juhlatila
- I. kahvila/ravintola

ULKOTILOJEN TOIMINNOT

- 1. osin uudistettu leikkialue, sis. interaktiivinen valoleikkiteos
- 2. riippumatot, piknik, pop up
- 3. shakki
- 4. kuntoilupiste
- 5. freerun/parkour
- 6. puistokeinut
- 7. ulkotaidenäyttelytilat

--- hiihtolatu, kesällä luontopolku
polku

○ alppiruusuistutus sovitettuna puuston lomaan

□ erikoisvalaistava kohde

Huilipuisto-ehdotus (Oulun kaupungin yhdyskunta- ja ympäristöpalvelut, Arkkitehtitoimisto Harris&Kjisik Oy, VSU maisema-arkkitehdit Oy 2018, <https://www.ouka.fi/documents/64220/17413707/564-2325+%28Tuiranpuisto%29+Valmisteluaineisto+28.5.2018.pdf/ee2ca496-2f39-417d-9992-be6fd00d7e6e> luettu: 3.1.2019.)